

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Järnefelt

27/1 1936.

WASHINGTON ISSA OLEVA LAHETYSTÖ
KIRJELMÄ n:o 214
Washington ISSA 27P:NA tammiKUUTA 1936
VIITTAUS: N
P:NA KUUTA19 P:TTY n:o
VIITTAUS: D U M / 19

2 125 Sal. 3 -36.

10/2.36

5 Cg

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön
raportti n:o 1.

Oheisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuute-
na kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 1, "Yhdys-
valtain ulkopoliittinen asenne".

P. J. Järvelä
Lähettiläs.

EJ:MA

WASHINGTON..... I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.....

Washingtonissa 27 p:nä tammi..... kuuta 19 36

2 125 Pal.D -36

10/2 - 36

Asia: Yhdysvaltain ulkopoliittinen
asenne.

J Cg

Ne syyt, jotka ovat aiheuttaneet Yhdysvaltain sodanjälkeisen ulkopoliittikan passiivisuuden, ovat yleisesti tunnettuja. Ensimmäkin pitää amerikkalainen sotavelkojen suorittamatta jättämistä sellaisena tekona, joka vuorostaan oikeuttaa Yhdysvallat olemaan huolehtimatta Euroopan maitten keskeisistä vaikeuksista. Toiseksi saa amerikkalaisen Euroopan kansojen kilpailusta asevarustelujen alalla, diktatuuri maiden pyrkimyksistä ja Kansainliiton voimattomuudesta hallita tilannetta sellaisen käsityksen Euroopan oloista kuin olisi Eurooppa ainaisesti sodan kynnyksellä. Tästäkin hän tekee johtopäätöksen, että on parasta pysyä Euroopan asioista erillään. Kolmanneksi selitetään yleensä, että Yhdysvalloissa viime vuosina vallinnut taloudellinen lamakausi kaikkine sisäisine vaikeuksineen on pääasiallisesti seurauksena Yhdysvaltain osallistumisesta maailmansotaan ja on Yhdysvaltain tähän nähden noudatettava ulkopoliitikassaan sellaista suuntaa, mikä estää maan tulevaisuudessa joutumasta muitten maitten keskeisiin selkkauksiin, toisin sanoen pysymään kansainvälisistä kiistakysymyksistä erillään.

Tähän vakaumukseen Yhdysvaltain ulkopoliittikan torjuvan luonteen tarpeellisuudesta liittyy vakaumus siitä, että Yhdysvallat ja

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoittakain.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkosalainministeriön tiedoittakain.

sen ohella niin hyvin Pohjois- kuin Etelä-Amerikan muut maat, ovat päässeet ohi sen aikakauden, jolloin niitten keskeiset riitakysymykset selvitettiin sodilla. Niinpä presidentti Roosevelt viimeisessä puheessaan kongressin avajaisissa selitti, ettei läntisen pallonpuoliskon kansoilla, joitten yhteenlaskettu väestö on 250 miljoonaa, enää ole sotaisia pyrkimyksiä vaan että rauhantila ja hyvä naapuruussopu on niitten kesken jo vuosikymmenien aikana vallinnut tosiasia. Presidentti katsoi vielä asialliseksi lausua tuomionsa niille Euroopan ja Aasian kansoille, joitten pyrkimykset ovat viime aikoina osoittautuneet vaarallisiksi maailmanrauhalle. Hänen puheensa ulkopoliittikaa käsittävä osa päättyi vakuutukseen, että Yhdysvallat tulevat selkkausten ja sodan varalta valmistautumaan sellaiseen, Yhdysvaltain e-tujen mukaiseen puolueettomuuden noudattamiseen, jonka tarkoituksena on estää maa joutumasta sotaan. Samalla presidentti vakuutti, että Yhdysvaltain tarkoituksena on edistää rauhan asiaa. Tällä presidentti tulkitsee täällä yleisesti vallalla olevan käsityksen Yhdysvaltain tehtävästä maailmanrauhan voimakkaimpana suojelijana ja sitä tarkoittavien kansainvälisten sopimusten tinkimättömänä noudattajana.

Vakaumus, että Yhdysvaltain tehtävänä on esiintyä jonkinlaisena rauhanapostolina on täällä aivan yleinen. Se ilmeneekin Yhdysvaltain viime vuosina harjoittamassa politiikassa, joka pääasiallisesti on rajoittunut siihen, että voimassaolevia rauhaa takaavia sopimuksia on koetettu tehostaa. Niinpä Yhdysvallat aikanaan vetosivat diplomaattista tietä Kellogg paktin velvoituksiin niissä noteissa, jotka valtiosihteeri Stimson osoitti Neuvostoliitolle ja Kiinalle Itä-Kiinan rautatiestä johtuneen selkkauksen yhteydessä. V. 1931 valtiosihteeri Stimson uudelleen kiinnitti Kiinan ja Japanin huomiota paktin

velvoituksiin Japanin armeijan hyökätessä Manchuriaan. Italian - Abessinian selkkauksen alussa valtiosihtööri Hull kiinnitti molempien riitapuolten huomiota samaan paktiin ja sen tuottamiin velvoituksiin, koska molemmat maat ovat Kellogg paktin allekirjoittaneet. Japanin armeijan viime vuoden loppupuolella hyökätessä Pohjois-Kiinaan kiinnitti valtiosihtööri Hull Japanin huomiota yhdeksän vallan sopimukseen, joka takaa Kiinan alueellisen koskemattomuuden.

Ei kuitenkaan voi sanoa, että Yhdysvaltain ulkopoliittika olisi saavuttanut näissä vetoumuksissaan kansainvälisten sopimusten sitovaan voimaan erikoisempia tuloksia. Kehotus Neuvostoliitolle Itä-Kiinan rautatieselkkauksen aikana torjuttiin Venäjän taholta huomautuksella, etteivät Yhdysvallat ole oikeutettuja sekautumaan asiaan, koska ne eivät silloin olleet vielä tunnustaneet Neuvostoliittoa. Japanin hyökätessä Manchuriaan ei Kansainliiton toiminta, jota Yhdysvallat tukivat, johtanut mihinkään tulokseen, mikä vuorostaan on ollut omiaan täällä entisestäänkin vähentämään Kansainliiton arvovaltaa. Vetoaminen Kellogg paktiin Italian- Abessinian ristiriidassa kaikui kuuroille korville, mikäli on puhe Italiasta. Yritys vedota yhdeksän vallan sopimukseen ei ole vähässäkään määrässä pysäyttänyt Japanin armeijan etenemistä Kiinassa. Päinvastoin, se nostatti suuttumuksen kaikkien Yhdysvaltoja vastaan Japanissa.

Näin laihojen tuloksien saavuttaminen sillä politiikalla, jota Yhdysvallat ovat koettaneet noudattaa kieltäytymällä aktiivisesti sekautumasta ulkopoliittisiin riitakysymyksiin ja tyytymällä vain platoonisiin kehotuksiin sopimusten noudattamiseksi, ei ole täällä voinut jäädä huomaamatta. Aletaan jo käsittää, että se tapa, millä Yhdysvaltain edesottamuksiin kansainvälisen politiikan alalla eri

tapauksissa suhtaudutaan, ei ole suuren kansan arvolle sopiva.

Kaikki edellämainittu on ollut omiaan valmistamaan pohjaa mielialan muuttumiselle.

Kun Kellogg paktin ratifioimisesta Yhdysvaltain senaatissa tuli tämän vuoden tammikuun 15 p:nä kuluneeksi seitsemän vuotta, ei senaatissa osotettu tälle tapahtumalle mitään huomiota, kuten aikaisemmin on tapahtunut. Sen sijaan jätettiin kongressille miltei samoihin aikoihin ehdotus laiksi Yhdysvaltain luopumisesta sanotusta paktista. Laki-ehdotuksen perusteluissa m.m. huomautetaan, että pakti ei ole ollut omiaan estämään sotia, että se voi johtaa Yhdysvallat vastoin tahtoaan kansainvälisiin selkkauksiin ja että se on aikaansaanut osassa Yhdysvaltain väestöä väärin olettamuksiin perustuvan turvallisuuden tunteen samalla yllyttäen sen vastustamaan asiallisia toimenpiteitä maan turvallisuuden edistämiseksi. Senaatti saakin kohdakkoin käsiteltäväkseen lakiehdotuksen lähes miljardin dollarin suuruisen määrärahan myöntämiseksi sotilasmenoihin, pääasiallisesti laivaston ja lentovoimien lisäämiseksi. Ehdotettu määräraha on muuten suurempi kuin mikään aikaisempi rauhanaikainen määräraha armeijan kunnostamiseksi. On lähinnä oletettava, että näin suuren summan esittäminen sotilastarkoituksiin m.m. johtuu niistä vaatimuksista, joita Japani esitti Lontoon laivastokongressissa.

Näyttää siis siltä kuin Yhdysvaltain ulkopolitiikka olisi lopultakin joutumassa realiteettien eteen, jotka pakottavat ryhtymään ratkaiseviin päätöksiin. Käy yhä ilmeisemmäksi, että nykyisen passiivisen ulkopolitiikan harjoittaminen ei lisää maan arvovaltaa, vaan on päinvastoin omiaan sitä vähentämään sellaisissakin tapauksissa, joissa maan olennaiset edut ovat kyseessä. Etenkin on Japanin viimeinen rynnis-

tys Pohjois-Kiinassa ja Lontoon laivastokonferenssin tähänastinen tulos saanut amerikkalaiset tajuaan, että heidän täytyy ennemmin tai myöhemmin ryhtyä aktiivisemmin valvomaan etujaan Kaukaisessa Idässä. Aletaan niinmuodoin etsiä mahdollisuuksia ja keinoja sellaisen politiikan harjoittamiseen, jossa ei vedota ainoastaan sopimuksiin ja niiden moraaliseen velvoitukseen, vaan jossa oleelliset edut ja todellinen voima asetetaan esitettyjen vaatimusten taakse. Tällaisen politiikan harjoittamiseksi on toistaiseksi esitetty kaksi tietä. Toinen niistä on aktiivinen puolueettomuus ja toinen maan sotilaallisen mahdollisuuden lisääminen. Molemmista tulee nykyinen kongressi päättämään.

Berry

EJ:MA

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Järnefelt

28/1 1956

WASHINGTON ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

3 125 Sal. D .36.

KIRJELMÄ n:o 221

Washington ISSA 28P: NATAMMI KUUTA 1936.

10/2.36

VIIPPAUS:

N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY

n:o

5 09

VIIPPAUS:

D U M /

19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön

raportti n:o 2.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuu-
tena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 2, "Pre-
sidentinvaalin edellä".

Edvin Suominen
Lähettiläs.

EJ:MA

WASHINGTON..... I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.....

Washingtonissa 28 p:nä tammi kuuta 1936.

3/125 Sal. B - 36

Asia: Presidentinvaalin edellä.

10/12-36

5 C8

Ei saata sanoa, että kulunut vuosi ja tämän vuoden alku olisivat olleet presidentti Rooseveltille menestyksellisiä. Tuskin oli presidentti viime keväänä ehtinyt pitää suuren poliittisen puheensa, jossa hän ilmaisi ilonsa siitä, että hänen elvytystoimintansa oli aiheuttanut uuden nousukauden Yhdysvaltain taloudessa, kun Korkein Oikeus julisti teollisuuden elvytyslain mitättömäksi. Tämän päätöksen seuraukset eivät myöskään ole vaikuttaneet siten, että Roosevelt olisi voinut todistaa elvytyslain olleen ehdottomana ehtona nousukauden jatkumiselle. Päinvastoin, hänen vastustajansa ovat voineet väittää, että nousukausi on jatkunut siitä huolimatta, että koodien noudattaminen ei enää ole pakollista. Tuskin oli presidentti ehtinyt pitää toisen suuren poliittisen puheensa kongressin kokouksessa tämän vuoden alussa, kun Korkein Oikeus julisti hänen maatalouden elvytyslakinsa mitättömäksi. Viimeksimainittu toimenpide käy hallitukselle raskaaksi, koska se on Oikeuden päätöksen johdosta joutunut huomattaviin finanssivaikeuksiin. On nimittäin tällä haavaa vaikeaa nähdä, mistä otetaan varat, ainakin yli puolen miljoonaa dollaria, niitten sopimusten edellyttämien maksujen suorittamiseen, joita ei voida enää lain nojalla periä teollisuudelta ja maksaa maanviljelijöille viljelysalan supistamisesta

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja liikelä... ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedotuksain.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksain.

y.m. Puheessaan kongressille presidentti antoi lupauksen, ettei uusia veroja tulnaisi ottamaan. Tämän lupauksen valossa tuntuu tilanne varsin vaikealta, etenkin kun ottaa huomioon, että kongressi on kumonnut presidentin vastalauseen, veton, kertakaikkisen maksun suorittamisesta sotaveteraaneille, jonka maksun summa on yli kaksi miljardia dollaria. Miten voidaan näissä oloissa toteuttaa presidentin lupaus, ettei vero- taakkaa tulla lisäämään ja että lähes 30 miljardiin nouseva valtion velka t~~est~~ä huolimatta pidetään tasapainossa? Nämä seikat antavat varsin kiitollisen aiheen hyökkäyksiin ja presidenttiin kohdistuvaan arvosteluun republikaanien taholta.

Kysymys siitä, miten presidentti tulee menettelmään tilanteessa, jossa hänen ohjelmansa jatkamisen edellytykset puuttuvat, muodostuu yhä keskeisemmäksi sisäpoliittiseksi kysymykseksi. Monella taholla ollaan sitä mieltä, että ensi marraskuussa tapahtuvissa presidentinvaaleissa ei ole ainoastaan kysymys uuden presidentin valitsemisesta, vaan myöskin Korkeimman Oikeuden valtuuksien, s.o. perustuslain muuttamisesta siinä mielessä, että kongressilta ei voitaisi evätä oikeutta järjestää maan taloudellista elämää. Tällainen toimenpide ei ole kuitenkaan helposti toteutettavissa. Perustuslain muutokseen nim. vaaditaan, että kaksi kolmannesta kongressissa puoltaa muutosehdotusta ja tämän lisäksi, että 36 valtiota 48 valtiosta hyväksyy muutoksen. Ei ole täysin varmaa, että presidentti Roosevelt uskaltaa ryhtyä näin epävarmaan yritykseen saadakseen ohjelmansa "laillistetuksi". On nimitäin tunnettua, että paitsi republikaaneja, verrattain huomattava osa demokraatteja vastustaa perustuslain muuttamista ja myöskin osittain arvostelee Rooseveltin uudistusohjelmaa, väittäen sen olevan riskiriidassa demokraattien historiallisten periaatteitten kanssa. Niinpä

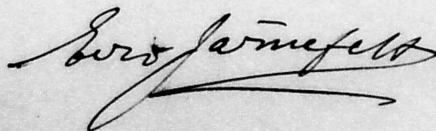
eräs demokraattien huomatuimpia miehiä, entinen presidenttiehdokas ja New Yorkin entinen kuvernööri, Al Smith, piti äskettäin täällä puheen, jossa ankarasti hyökkäsi Rooseveltin kimppuun, syyttäen häntä demokraattien asian pettämisestä ja Yhdysvalloille vieraiden kommunististen aatteitten suosimisesta, mainiten samassa yhteydessä Marxin ja Leninin. Perustuslain muutosta ovat toistaiseksi ilmoittaneet kannattavansa ainoastaan sellaiset järjestöt kuin Amerikan työväenliitto ja eräät maanviljelijäin järjestöt. Presidentti itse sanoi aikaisemmin Korkeimman Oikeuden saattaneen päätöksillään maan takaisin "hevoseja-kärry" kannalle. Hän lausui tämän lisäksi, että Yhdysvallat ovat ainoa maa, jossa hallituksella ei ole oikeutta johtaa talouselämää. Nähtävästi vaalipoliittisista syistä presidentti on kuitenkin myöhemmin pidättäytynyt lausumasta mitään selvää mielipidettä suunnitelmistaan perustuslain muutokseen nähden. Vasta viime aikoina kongressin demokraattien keskuudessa on alkanut ilmetä tämän suuntaisia valmisteluja. Eräitten kongressin jäsenten tarkoituksena on nimittäin tehdä ehdotus laiksi, jolla rajoitettaisiin Korkeimman Oikeuden valtaa puuttua hallituksen toimintaan maatalouden ja teollisuuden edistämiseksi. Tällä haavalla on kuitenkin varsin vaikea sanoa, millaiseksi tämän suuntaisen lakiehdotuksen kohtalo on muodostuva, niin monet voimat ja virtaukset käyvät tässä vastakkain. Selvää on kuitenkin, että presidentin tulee ryhtyä johonkin pelastaakseen ohjelmansa perikadosta.

Jos katsoo tilannetta historian valossa, on todettavissa, että Korkein Oikeus on aikaisemminkin asettunut poikkiteloin uusien yhteiskunnallisten aatteitten ja pyrkimysten tielle, joitten toteuttamista se nykyisinkin pyrkii estämään. Ensi kerran tämä tapahtui v. 1857, jolloin Korkein Oikeus selitti, ettei kongressilla ollut pe-

rustuslain mukaista oikeutta poistaa orjuutta osavaltioissa. Tämä teki pulman selvittämisen laillisin keinoin mahdottomaksi ja seurauksena oli kansalaissota, jonka päätyttyä perustuslakia muutettiin liittohallituksen vaatimuksia vastaavaksi. Kansalaissodan jälkeen oikeus asettui toisen kerran liittohallituksen pyrkimyksiä vastaan rajoittamalla presidentin ja kongressin valtuuksia. Seurauksena oli, että rajoitettiin Oikeuden pätevyyttä ratkaista erinäisiä presidentin ja kongressin valtuuksia koskevia kysymyksiä. Kolmannen kerran yritti Oikeus v. 1895 julistaa edellisen vuoden verolain mitättömäksi. Seurauksena oli, että Oikeuden päätös tehtiin mitättömäksi muuttamalla asetusta.

On syytä mainita, että Korkein Oikeus ei itse ole jäänyt arvostelun ulkopuolelle nykyisessä, sen ja Rooseveltin välisessä selkkauksessa. Niinpä on puhuttu paljon siitä, että Oikeuden kokoonpanoa olisi muutettava joko niin, että Oikeuden jäsenten lukumäärää lisättäisiin nimittämällä siihen uusia jäseniä tai niin, että Oikeuden jäsenten ikäraja määrättäisiin esim. 70 vuodeksi, jolloin useimpien nykyisten jäsenten olisi erottava. Siten voitaisiin nykyisten vanhoillisten jäsenten lisäksi tai sijalle nimittää voimia, jotka tulkitsisivat perustuslakia vapaamielisemmässä hengessä ja suhtautuisivat suopeammin elvytysohjelmaa koskevaan lainsäädäntöön.

Kaikki edellämainitut perustavaa laatua olevat seikat tulevat nähtävästi muodostamaan taustan tulevissa presidentinvaaleissa, siinä valtavassa voimain mittelyssä demokraattien ja republikaanien välillä, joka jo tällä hetkellä antaa leimansa Yhdysvaltain sisäiselle elämälle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 28

ASIA:

Washingtonissa olevan lähelystän raportti n:o 3.

Ministeri Jarnefelt

15/2 1936

WASHINGTON ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 346

Washington issa 13. P:nÄ helmi KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

..... P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

5 125 Sal. 36.
28/2 - 36
5 C8

Ulkoasiainministeriö LLE

ABIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 3.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle
kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 3,
"Sotavelkakysymys".

W. J. ...
Lähettiläs.

EJ:MA

WASHINGTON..... ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.....

Washingtonissa 13 p:nä helmi..... kuuta 1936.

5 125 Sal. 3 36.

Asia: Sotavelkakysymys......

28 1/2 36

D C 8

Euroopan ja Yhdysvaltain välillä maailmansodasta aiheutu-
neet kansainväliset velkasuhteet ovat täällä viimeksi joutu-
neet uudelleen huomion kohteeksi.

Äskettäin ilmoitti Kreikan täkäläinen lähettiläs valtio-
sihteeri Hull'ille, että Kreikka olisi valmis suorittamaan
osittaisesti korkoa Yhdysvalloilta vuonna 1929 saamastaan 4 %:n
lainasta, jonka määrä on 12,167,000 dollaria. Kreikka on tar-
joutunut suorittamaan 35 % lainalle lankeavasta korosta. Val-
tios sihteeri ei ole vielä antanut vastausta Kreikan tarjoukseen,
vaan tutkitaan tarjousta parhaillaan finanssidepartementissa.
Julkisuudessa on huomautettu, ettei p.o. laina kuulu varsinais-
ten sotalainojen joukkoon, vaan sai Kreikka yllämainitun summan
Yhdysvalloilta niitten kulujen suorittamiseen, joita kreikkalais-
ten siirtäminen Turkin alueelta aiheutti Kreikan valtiolle. Näin
ollen ei Kreikan tarjousta katsota täällä uudeksi vaiheeksi
sodasta aiheutuneitten kansainvälisten velkasuhteitten järjes-
telyn alalla. Tavatessani Kreikan lähettilään Demetrios
Scilianos'en selitti hän puolestaan Kreikan nyttemmin olevan
ensimmäisen, joka seuraa Suomen hyvää esimerkkiä.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.....

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoitusiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkomaainministeriön tiedo-
itusiin.

Suurempaa huomiota kuin Kreikan tarjous ansaitsee sen sijaan käsittely, jonka alaiseksi sotavelkakysymys tuonnottain joutui senaatin varustusvaliokunnassa niitten tutkimusten yhteydessä, joita valiokunnassa on suoritettu syistä Yhdysvaltain joutumiseen maailmansotaan. Eräs valiokuntaan kutsuttu asiantuntija, Morgan yhtiön edustaja Mr. Lamont nimittäin esitti, että asia otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi ja lisäsi: "Jos tyytyisimme leivän puolikkaaseen sen sijaan ettemme saa mitään, niin voisi olla mahdollista päästä sopimukseen, jota noudatetaan". Mr. Lamont'in käsityksen mukaan Yhdysvallat eivät voi odottaa huomattavimpia suorituksia velallismailta, käsitys, joka muuten on jo kauan ollut yleinen täkäläisellä asiantuntevalla taholla. Tiedetään varsin hyvin, että velallismaat kykenivät suorittamaan korkoja ja kuolle-tusta vain niin kauan kuin ne saivat Yhdysvalloilta uusia lainoja suoritustensa tukemiseksi. Samoin tiedetään, että Yhdysvaltain kauppataseen vientivoittoisuus, joka oli vuonna 1934 kokonaista 477,745,000 dollaria ja kohosi vielä viime vuonna 234,226,000 dollariin, muodostaa voittamattoman esteen velkasuhteitten järjestelylle. Lopuksi on tuoreessa muistissa, että sotavelkojen suorittamisesta tavaroissa käydyt neuvottelut eivät johtaneet tulokseen.

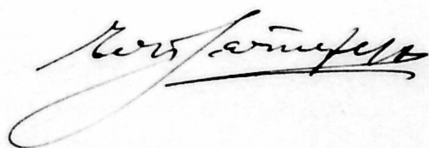
Kaikki nämä seikat ovat vaikuttaneet siihen, että julkisuudessaakin on alettu suhtautua velkakysymykseen sovinnollisemmalla tavalla. Niinpä eräs täkäläinen johtava lehti "The Washington Post" huomauttaa, että jos amerikkalaisen yleisön saisi ymmärtämään niitten taloudellisten lakien merkityksen, jotka välttämättömyydellä ovat vaikuttaneet siihen, ettei sotavelkoja ole voitu

suorittaa, niin olisi verrattain helppoa päästä lopulliseen velkakysymyksen järjestelyyn. Tavatessani muutama päivä sitten entisen, Hoover'in aikaisen valtiosihteerin, Stimson'in sanoi hän suoraan nyttemmin olevan ilmeistä, että Yhdysvaltojen olisi aikanaan pitänyt antaa velallismaille sovinnollisemmat maksuehdot. Stimson sanoi käsittävänsä hyvin, miten vaikeata englantilaiselle on jättää sitoumuksensa suorittamatta. Etenkin Englannin kanssa tehdyn velkasopimuksen ehdot ovat hänen mielestään ylen ankarat. Englannin on ollut mahdotonta täyttää sitoumuksiaan senkin vuoksi, että muut maat ovat jättäneet suorittamatta sitoumuksensa sille. Stimson katsoi sen sijaan, että Italian kanssa sovittiin siksi helpoista maksuehdoista, ettei Italian olisi ollut vaikeata suorituksiensa täyttää.

Myöskin "The New York Times" on kiinnittänyt huomiota velkakysymyksen järjestelyn tarpeellisuuteen. Lehti pitää ilmeisenä, ettei kukaan enää odota Yhdysvaltain saavan velkasuorituksia kokonaisuudessaan ja ehdottaa, että kysymys otettaisiin uudelleen yhteisesti harkittavaksi sovinnollisessa hengessä. Yhdysvaltain hallituksen olisi lehden mielestä tehtävä asiassa aloite, ensi sijassa sen tähden, että tästä kansainvälisiä suhteita ja yhteistyötä haittaavasta riitakysymyksestä päästäisiin.

Suomen osuutta velkakysymyksessä ei näitten lausuntojen yhteydessä ole laajemmin kosketeltu. On vain rajoitettu mainitsemaan että Suomi on edelleenkin ainoa maa, joka täydelleen suorittaa velkasitoumuksensa. Tavatessani viimeksi presidentti Rooseveltin sanoi hän nähtävästi velkasuorituksia tarkoittaen: "I can't tell you how proud I am of Finland".

Edellä esitettyjen seikkojen valossa on todettava, että mahdollisuudet sotavelkakysymyksen uudelleen esille ottamiseen, ovat jossain määrin edityneet. Ainakin on täällä julkisuudessa alettu käsitellä asiaa sovinnollisemmassa hengessä. Näyttääpä vielä voittavan alaa käsitys, että Yhdysvaltain olisi tehtävä aloite kysymyksen ottamiseksi uuteen käsittelyyn. On myös mahdollista, että suunnitelut tariffisopimusta koskevien neuvottelujen aloittamiseksi Yhdysvaltain ja Englannin välillä ovat lisäämässä halua päästä velkakysymyksessä sovinnolliseen ratkaisuun.

EJ:MA

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Jännefelt

23/3 - 1936.

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 817

6 125 Val. D - 36.

Washington iSSA 23 P:Ä maalis KUUTA 1936.

6/4. 36

VIITTAUS: N

P:Ä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 4.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 3, "Sotavelkakysymys II".

E. J. Mäkelä
Lähettiläs.

EJ:MA

WASHINGTON..... I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.....

Washingtonissa 23 p:nä maalisk. kuuta 1936.

6 125 Val D -36.

Asia: Sotavelkakysymys II.

6/4-36

5 Cg

Viime helmikuun 13 p:nä allekirjoitetussa raportissani n:o 3 "Sotavelkakysymys" mainitsin siitä, miten Euroopan maitten ja Yhdysvaltain väliset maailmansodasta aiheutuneet velkasuhteet ovat täällä joutuneet uudelleen huomion kohteeksi ja miten tätä kysymystä kokonaisuudessaan on alettu käsitellä sovinnollisemmassa hengessä.

Velkakysymyksen myöhemmästä vaiheesta mainittakoon seuraavaa: Senaattori McAdoo jätti v.k:n 24 p:nä kongressille ehdotuksen laiksi erikoisen sekakomitean asettamisesta neuvottelemaan velallismaitten hallitusten kanssa velkakysymyksen järjestelystä ja sotalaivojen maksuehdoista. McAdoon ehdotuksella voi olla erikoinen merkitys sentähden, että hän oli Yhdysvaltain finanssiministerinä aikana, jolloin useimmat Euroopan maille annetut sotalaivat järjestettiin. Ehdotuksen mukaan nimittää varapresidentti sekakomiteaan kolme jäsentä senaatista ja edustajahuoneen puhemies samoin kolme jäsentä edustajahuoneesta. Yhdysvaltain presidentti nimittää komiteaan lisäksi kolme jäsentä. Presidentin nimittämät jäsenet on senaatin hyväksyttävä. Kussakin kolmen miehen ryhmässä ei saa olla kahta enempää samasta puolueesta. Presidentin nimittämät jäsenet eivät saa olla ministeriöiden

JAKELUOHJE:

Tavallinen.....

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja liikelministeriöille.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkomaainministeriön tiedoituksiin.

alaisia virkamiehiä. Komitea saa valtuuden neuvotella ja tehdä ulkovaltain kanssa sotavelkojen järjestelyjä koskevia sopimuksia. Tässä mielessä komitea valtuutetaan neuvottelemaan Washingtonissa olevien ulkovaltain edustajien kanssa tai asianomaisten maiden edustajain kanssa niitten vastaavissa pääkaupungeissa. Komitean ehdottamat sotavelkoja koskevat sopimukset on jätettävä kongressin hyväksyttäväksi.

Senaattori McAdoon ehdotus on kohdannut vastustusta vaikutusvaltaisella taholla kongressissa. M. M. vastustaa sitä senaatin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, demokraatti Pittman. Hänen käsityksensä mukaan merkitsisi sotavelkojen maksuehtoja selvittävän komitean asettaminen samaa kuin Yhdysvallat etukäteen tunnustaisivat olevansa valmiit jatkuviin myönnytyksiin velkakysymyksessä.

On varsin otaksuttavaa, että arkaluontoisen velkakysymyksen koko käsittely näinollen lykätään presidentin vaalien yli ja että se mahdollisesti myöhemmin kytketään valuuttojen stabilisointia koskevan kansainvälisen kysymyksen selvittelyn yhteyteen. Ainakin käyttävät republikaanit nykyisin sotavelkojen maksamatta jättämisestä aseena käydessään vaalipuheissaan nykyisen hallituksen kimppuun. On siis varsin luultavaa, että finanssiministeri Morgenthau, joka aikaisemmin on ilmoittanut kannattavansa valuuttojen stabilisointia koskevan kysymyksen ratkaisua kansainvälisessä instanssissa, on nykyoloissa haluton ottaamaan esille sotavelkakysymystä koko laajuudessaan. Lopuksi ei myöskään nykyinen poliittinen tilanne Euroopassa ole omiaan edistämään velkakysymyksen selvittelyä tällä haavaa.

Sitävastoin on Yhdysvaltain hallitus nyttemmin hyväksynyt Kreikan tekemän tarjouksen, jonka mukaan Kreikka suorittaa 35 % korkoa Yhdysvalloilta v. 1929 saamastaan 4 % lainasta. Viittaan tässä mainitun

lainan järjestelystä antamiini ennakkotietoihin aikaisemmassa raportisani. On ilmeistä, että Kreikan tarjouksen hyväksyminen kaikesta huolimatta on käsitettävä niin, että Yhdysvaltain hallitus on halukas soviteluihin velkakäsymyksessä.

Eräällä taholla kongressissa esitetty ajatus, että velallismaat suorittaisivat sotavelkojaan bondeilla, joita myötäisiin takalaisilla markkinoilla, ei ole saanut osakseen kannatusta. Finanssiministeri Morgenthau on julkisessa, senaattori Vandenbergille osoittamassaan kirjeessä selittänyt, ettei Yhdysvaltain lainsäädäntö tarjoa mahdollisuuksia tällaiseen järjestelyyn.

Toiselta puolen on selvää, että mitä enemmän aikaa kuluu, sitä vaikeammaksi käy järjestää Euroopan maitten ja Yhdysvaltain välisiä velkasuhteita ilman pitkälle meneviä myönnytyksiä Yhdysvaltain taholta. Viimeisten Treasury Departmentin antamien tietojen mukaan kohoaa nimitäin ulkovaltain sotavelka nykyisin 13,670,087,391:28 dollariin, josta määrästä 1,049,795,092:32 dollaria on langennut maksettavaksi. Vuosittain maksettavaksi lankeava summa on osapuulleen 200 miljoonaa dollaria.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 5.

Ministeri Järnefelt

18/4 - 1936.

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1000

Washington i SSA 18 P:NÄ huhti KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

7	125 Jal.	36
4/5 - 36	:	
5	CG	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 5.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 5, "Presidentti Rooseveltin mahdollisuudet tulla uudelleen valituksi".

E. J. Mäkelä
Lähettiläs.

EJ:MA

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5

Washingtonissa 18 p:nä huhti..... kuuta 1936.

Asia: Presidentti Rooseveltin mah-
dollisuudet tulla uudelleen vali-
tuksi.

7 125 Sal. 36
4/5.36
5 Cg

Käydessäni viimeksi valtiosihtööri Hullin puheilla sanoi hän peittelemättä olevansa aivan vakuutettu siitä, että presidentti Roosevelt valitaan uudelleen Yhdysvaltain presidentiksi ensi marraskuussa tapahtuvissa presidentinvaaleissa. Valtiosihtööri kuitenkin varovaisuuden vuoksi lisäsi: "ellei mitään odottamatonta tapahdu". Usko presidentti Rooseveltin valtakauden jatkumiseen onkin viime aikoina huomattavasti vahvistunut ja alkaa olla varsin yleinen täkäläisissä poliittisissa piireissä. Syyt tällaisen uskon leviämiseen ovat varsin moninaiset. Presidentti Rooseveltista on sanottu, että hän on suuri vastoinkäymisissä, mutta, että hänen luonteensa ei sovi menestyksen päville. Samaa on sanottu myös koko demokraattisesta puolueesta, joka tavallisesti on tullut valtaan jonkun suuren kriisikauden aikana, mutta saanut luovuttaa valtansa republikaaneille heti kun se on sivuutettu. Kun olot Yhdysvalloissa alkoivat viime vuoden alkupuolella käydä normaalisemmiksi ja usko, että pulakausi oli sivuutettu, sai kantavuutta, alkoivat republikaaniset poliitikot itäisten valtioiden teollisuuspiirien tukemina voimakkaan kampanjan Rooseveltia vastaan. Kun sitten viime kesänä teollisuuden elvytyslaki julistettiin mitätöimäksi, nousi presidenttiin kohdistettu ajojahti ylimmilleen. Miltei

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kaikki lehdet julkaisivat hänestä pilakuvia ja huhuja levitettiin, ettei hän ollut täysissä hengen voimissa. Vielä kuluvan vuoden alussa, jolloin maatalouden elvytyslaki julistettiin tehottomaksi, jatkui sanomalehdistössä herkeämätön kampanja presidenttiä vastaan. Seurasi sitten kevätkauden kongressi, joka vaalitaktillisista syistä ei ole puuttunut mihinkään tulenarkaan kysymykseen. Peläten vaalitsijoitaan edusmiehet eivät halua käsitellä sellaisia kysymyksiä, joista he voisivat joutua vastaamaan menettelystään. Seurauksena on, että mielenkiinto kongressiin on vähentynyt mitättömiin. Vallitsee jonkinmoinen sisäpoliittinen latentti tila, jossa mieliä kiihdyttävät riitakysymykset on jätetty syrjään ja annetaan sijaa tasapuolisemmalle harkinnalle.

Tässä rauhallisemmassa tapahtumain vanavedessä aletaan huomata yhtä ja toista, joka kiihkon vallitessa on jäänyt huomaamatta. Aletaan tajuta, että Korkein Oikeus, ottaessaan jalat pois presidentti Rooseveltin ohjelman alta, samalla teki hänelle suuren palveluksen. Olojen palattua normaaliseksi on elvytysohjelma suurelta osalta käynyt tarpeettomaksi. Korkein Oikeus teki päätöksellään Rooseveltille mahdolliseksi vaivoitta päästä paljosta sellaisesta, jonka likvidoinen olisi muuten hänelle ollut perin vaikeata, ellei mahdotonta. Republikaanien hyökkäys hänen ohjelmansa olennaisten osien kimppuun tähtäsi yli maalin, koska ohjelma on nyttemmin tehty suurelta osalta mitättömäksi Korkeimman Oikeuden toimenpiteillä. Presidentti itse otti vastaan tiedon oikeuden päätöksestä hymyillen. Tätä hymyilyä luultiin alussa teeskentelyksi. Nyt aletaan käsittää, että se olikin todellista. Roosevelt ei ole ryhtynyt mihinkään pontevampaan toimintaan ohjelmansa puolustamiseksi. Hän on päinvastoin antanut asiain mennä menojaan. Vaikeampien kysymysten tullessa esil-

le kongressissa hänen tapansa on lähteä kalastusmatkalle, missä hän viipyy siksi kunnes kysymykset ovat kypsyneet päätösasteelle. Silloin hän ilmestyy Washingtoniin ja saa tavallisesti läpi mieleisensä ratkaisun lopen väsyneessä kongressissa.

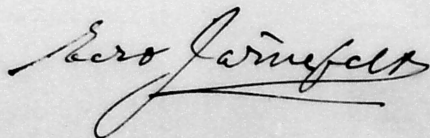
Eräänä seikkana, joka puhuu Rooseveltin jälleen valitsemisen puolesta, on pidettävä sitä, että hän on monessa suhteessa republikaanien ehdokkaita voimakkaampi. Hooverin ehdokkuutta ei kukaan ota vakavasti, koska hänen nimensä liittyy liian läheisesti kriisikauteen. Borah on liian vanha ja hänestä sanotaan, ettei hän ole koskaan saanut aikaan mitään positiivista, vaan aina esiintynyt arvostelijana. Landon, Kansasin kuvernööri, on suurelle yleisölle tuntematon, tavallisesta työmiehestä kohonnut, vaatimaton ja poliittisella alalla vielä koettelematon kyky. On m.m. kysytty, miten tällainen mies voisi johtaa maan ulkopoliittisia suhteita, jotka nykyisen kansainvälisen tilanteen vallitessa alkavat näytellä entistä tärkeämpää osaa. Eversti Knox on kyllä parhaissa sielun ja ruumiin voimissa, mutta hän ei puhujana eikä persoonallisuutena ole mitenkään verrattavissa Rooseveltiin. Hänen nauttimansa kannatus on sitäpaitsi osoittautunut verrattain vähäiseksi. Senaattori Vandenberg on kyllä terävän arvostelunsa ja puhetaitonsa puolesta Rooseveltin vaarallinen vastustaja, mutta hän ei ainakaan vielä ole saavuttanut suurempaa kannatusta puolueessaan. Puhutaan kuitenkin siitä, että republikaanien vaali tulee tapahtumaan Landonin ja Vandenbergin välillä.

Roosevelt on henkilöllisyys, joka kaikin puolin sopii amerikkalaiseen mentaliteettiin. Hänen esiintymisessään on jotain huoletonta. Hän vaikuttaa itsensä tavallisesti hymyilevänä. Mikään periaate ei hänessä ole niin voimakas, että hän siitä pitäisi ehdottomasti kiin-

ni ottamatta huomioon käytännöllisiä näkökohtia ja hetken vaatimuksia. Hän on kyllin varakas hälventääkseen epäluulot, että hän tavoittelisi presidenttinä omaisuuksia. On kohtalon ivaa, että republikaanit, jotka edustavat Yhdysvaltain rahamaailmaa ja ylimystöä, eivät kykene esittämään presidenttikandidaattia, joka kantaisi näitä avuja, jotka Rooseveltissa ovat onnellisella tavalla yhtyneet. Niin demokraattinen kuin Yhdysvallat ovatkin, haluavat ne kuitenkin mielellään nähdä presidenttinä miehen, jolla on Rooseveltin nimi ja esi-isät.

Niissä koeäänestyksissä, joita on suoritettu tulevia presidentinvaaleja silmällä pitäen on Roosevelt saanut enimmät äänet. Hänen äänimääränsä on sitäpaitsi viime kuukausina uudelleen huomattavasti kasvanut oltuaan alimmillaan viime kesänä, Korkeimman Oikeuden tunnuttujen päätösten aikana. Merkillisintä on, että Roosevelt on alkanut saada huomattavaa kannatusta myös idässä, esim. New Yorkissa. Tähän asti ovat hänen selvimpiä vastustajiaan olleet itävaltioiden teollisuusalueet, jotavastoin länsi, etelä ja keskivaltioiden maanviljelysalueet ovat häntä kaiken aikaa kannattaneet.

Republikaanienkin taholla aletaan pitää otaksuttavana, että presidentti Roosevelt valitaan uudestaan. Samalla ennustetaan, että republikaanit saavat enemmistön ensi kongressiin, jolloin kongressi muodostaisi eräänlaisen jarrun presidentin uudistushankkeille.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

Ministeri Järnefelt

20/5-1936

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1259

Washington issa 20 P:NÄ touko KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

8 / 128 Sal. P. 1936.

2/6 - 36	2	127
J	Cg	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 6.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 6, "Yhdysvaltain suhteet Keski- ja Etelä-Amerikkaan".

Eero Järvelin
Lähettiläs.

EJ:MA

WASHINGTON..... I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.....

Washingtonissa 20 p:nä touko kuuta 1936.

8 / 125 Val. 36.

Asia: Yhdysvaltain suhteet Keski-
ja Etelä-Amerikkaan.

7/36

5 08

Monet seikat ovat olleet vaikuttamassa siihen, että Yhdysvaltain ja Pohjois- sekä Etelä-Amerikan muitten maitten poliittiset suhteet eivät ole päässeet kehittymään niin läheisiksi kuin näitten maitten taloudellinen vuorovaikutus ja maantieteellinen asema olisi edellyttänyt. Eräänä esteenä on ollut Yhdysvaltain ja toiselta puolen koko espanjalaisen Keski- ja Etelä-Amerikan välinen rotueroavaisuus. Mutta suurimpana vaikuttimena on ollut espanjalaisten maitten epäluulo Yhdysvaltoja kohtaan, jonka on nähty pyrkivän määrävään asemaan koko läntisellä pallonpuoliskolla. Yhdysvaltain isännöimishalu etenkin Keski-Amerikan maissa on ollut omiaan vahvistamaan tätä olettamusta Amerikan espanjalaisissa maissa ja se on myös saanut nämät maat taipuvaisemmiksi orientoitumaan Eurooppaan päin ja etsimään Kansainliitosta poliittista turvaa ja taloudellista apua.

Edellä mainituista syistä eivät myöskään Yhdysvaltain yritykset lähemmän yhteistoiminnan aikaansaamiseksi Pohjois- ja Etelä-Amerikan tasavaltain kanssa ole tähän mennessä kantaneet oleellisia tuloksia. Pan Amerikan liitto perustettiin jo vuonna 1910. Sen toiminta on kuitenkin rajoittunut miltei yksinomaan kulttuurialotteisiin. Liitto on ollut eräänlaisena tiedoituskeskuksena sen jäsenten välillä ja se on

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nimenomaan karttanut puuttumista politiikkaan. Yhteisissä konferensseissä Amerikan maitten välillä on kyllä saatu aikaan eräitä kansainvälisiä sopimuksia, joiden tarkoituksena on ollut sodan ehkäiseminen ja riitojen selvittely rauhanomaisin keinoin, mutta näitä sopimuksia ei ole sittemmin yleisesti ratifioitu. Ainoana oleellisena tuloksena Amerikan maitten yhteisistä harrastuksista on todettava 21 amerikkalaisen tasavallan keskeinen postiunioni, joka oikeuttaa kirjeenvaihtoon samoilla maksuilla kuin kotimaassa.

Yrityksiä yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ei ole puuttunut Yhdysvaltain taholta. Niinpä teki presidentti Hoover ennen virkaan astumistaan v. 1929 matkan Etelä-Amerikkaan osoittaakseen hyvää tahtoa Hooverin matka epäonnistui. Englanti toimi menestyksellisesti Argentiinassa yrittäessään saada tätä maata Englannin poliittiseen ja taloudelliseen vaikutuspiiriin. Amerikan sotalaivat olivat vielä silloin Nicaraguan ja Haitin rannikoilla valvomassa Yhdysvaltojen etuja. Suhteet Meksikkoon eivät olleet parantuneet. Yhdysvalloissa vallitsi käsitys, että taloudellinen menestys seuraa poliittista isännyyttä. Toiselta puolen Yhdysvaltain poliitikot itsekkin vielä luottivat Kansainliiton mahdollisuuteen turvata rauhaa ja uskoivat Euroopan ja Aasian markkinain voivan parhaiten tyydyttää Amerikan tarpeita. Presidentti Roosevelt katsoi valtakautensa alussa, että läheinen vuorovaikutus Euroopan ja Aasian kanssa vastasi paremmin Yhdysvaltain etuja kuin läheisten suhteiden kehittäminen Etelä-Amerikkaan päin. Samoin Etelä-Amerikan valtiomiehet luottivat Kansainliiton mahdollisuuksiin yleisen rauhan ja taloudellisen tasapainon takaajana. Vasta Genève'issä pidetyn aseriisuntakonferenssin ja Lontoossa pidetyn taloudellisen konferenssin epäonnistuminen sekä Kiinan tapahtumat ja viimeksi Italian - Abessinian selkkauksen yhteydessä kehittynyt Kansainliiton

kriisi ovat saaneet aikaan muutoksen tässä suhteessa. Usko Kansainliiton mahdollisuuksiin on alkanut horjua läntisellä pallonpuoliskolla.

Edellä mainituista yleispoliittisista syistä on Yhdysvaltain ja Amerikan eteläisten valtakuntain suhteissa viime aikoina ollut todettavissa eräänlaista kehitystä. Tämä ilmenee parhaiten Yhdysvaltain asenteessa Amerikan eteläisiä valtakuntia kohtaan. Niinpä saivat Yhdysvaltain sotalaivat joku aika sitten määräyksen poistua Nicaraguan ja Haitin vesiltä, missä ne ovat olleet suojelemassa Yhdysvaltain etuja vuodesta 1911 asti. Äskettäin kumottiin n.s. Platt Amendment, joka oikeutti Yhdysvallat sekaantumaan Kuuban asioihin. Panaman kanssa on viimeksi tehty sopimus, joka takaa tämän maan tosiasiallisen riippumattomuuden Yhdysvalloista. Kaikkien näitten toimien tarkoituksena on ollut poistaa esteet Yhdysvaltain ja Amerikan espanjalaisten maitten poliittisen lähentymisen tieltä. Yhdysvallat haluavat nyttemmin noudattaa poliittisissa suhteissaan Amerikan muihin maihin n.s. Stimson oppia: olla sekaantumatta näitten maitten sisäisiin asioihin.

Yhdysvaltain kongressille viime tammikuun 3 p:nä pitämässään avauspuheessa presidentti Roosevelt totesi, että hyvä naapuruus ei Amerikan valtioitten kesken ole enää mikään päämäärä, vaan vallitseva tosiasia. Samalla hän arvosteli peittelemättä eräiden Aasian ja Euroopan valtojen valtauspyrkimyksiä, jotka saattoivat rauhantilan jatkumisen maailmassa epävarmaksi. Tammikuun 30 p:nä presidentti Roosevelt sitten osoitti Etelä- ja Keski-Amerikan tasavaltain presidenteille kirjeen, jossa hän ehdotti yleisamerikkalaisen rauhankonferenssin koolle kutsumista Buenos Airesiin kuluvan kesän aikana.

Presidentin kirjeeseen on nyttemmin saapunut vastauksia miltei kaikilta Amerikan latinalaisten valtioitten päämiehiltä. Kolmessa vastauksessa esitetään ajatus erikoisen Amerikan valtioitten keskeisen kansainliiton muodostamisesta rauhan takaamiseksi läntisellä pallonpuoliskolla. Tähän suuntaan käyviä ehdotuksia ovat tehneet Kolombia, Guatemala ja Dominikaanien tasavalta. Argentiina ja Chile ehdottavat, että konferenssin tulisi käsitellä rauhanasian ohella myös taloudellisia ja kaupallisia kysymyksiä. Brasilia ainoastaan hyväksyi ehdotuksen esittämättä mitään sen lisäksi. Samoin tekivät eräät muut maat. Ainoastaan Paraguay on toistaiseksi jättänyt vastaamatta johtuen tämä maassa vallitsevasta sisäpoliittisesta kriisistä.

Valtiosihteri Hull on selittänyt täällä pidetyssä Pan Amerikan Unionin kokouksessa, että konferenssin tarkoituksena on edistää rauhan asiaa ja poistaa sodan mahdollisuus ainaiseksi Amerikan 21 valtion keskuudesta. Samassa tilaisuudessa valtiosihteri vetosi omaan kauppapoliittiseen ohjelmaansa, joka edistää rauhan asiaa kohottamalla maailmassa vallitsevaa hyvinvointia. Valtiosihteri käytti tilaisuutta korostaakseen läntisellä pallonpuoliskolla vallitsevaa rauhantilaa vastakohtana muualla vallitsevalle epävarmuudelle ja turvattomuudelle. "Tarkoituksemme on", hän sanoi, "luoda Amerikka, missä keskenäinen luottamus ja avunanto määrää ulkopolitiittiset suhteet, missä hyökkäyksen pelkoa ei ole ja missä kansallinen turvallisuus on taattu".

Yhdysvallat ovat ehdottaneet konferenssin ohjelmaan rauhan turvaamista ja puolueettomuuden ylläpitämistä koskevien kysymysten ohella myöskin kaupallisia, taloudellisia ja kulttuurikysymyksiä. Niinpä Yhdysvallat ehdottavat, että konferenssissa päätet-

täisiin Amerikan tasavaltain keskeisestä tariffirauhasta, jonka aikana siihen osallistuvat maat sitoutuisivat olemaan ryhtymättä minkäänlaisiin uusiin diskriminatioihin. Kysymys yleisamerikkalaisen valtatiön rakentamisesta molempien maanosien halki otettane myös konferenssin ohjelmaan.

Nykyhetkeä pidetään täkäläisissä poliittisissa piireissä otollisena yleisamerikkalaisen rauhankonferenssin kokoontumiselle. Katsotaan, että presidentti Roosevelt on osunut oikeaan yrittäessään yhdistää läntisen pallonpuoliskon maat yhteisen rauhanihanteen ympärille aikana, jona vanhan maailman luomat välikappaleet kansainvälisen rauhan ja taloudellisen tasapainon turvaamiseksi ovat osottautuneet voimattomiksi tilannetta hallitsemaan. Nähtäväksi siis jää, missä määrin Yhdysvaltain tällä kertaa onnistuu poistaa aikaisemmat epäluulot ja yhdistää Buenos Airesin konferenssissa läntisen pallonpuoliskon maat yhteisen lipun ympärille. Puhutaan paljon siitä, että presidentti Roosevelt itse matkustaisi konferenssiin antaakseen sille täten erikoisen merkityksen. Tästä olisi tietenkin seurauksena, että muittenkin amerikkalaisten valtioiden päämiehet seuraisivat esimerkkiä. Konferenssista voisi siten muodostua aivan ainutlaatuinen yleisamerikkalaisen rauhantahdon ja yhteenkuuluvaisuuden ilmaisu hetkenä, jona Eurooppa on vaikeassa poliittisessä kriisikaudessa.

Konferenssin ajankohdan määrääminen on eräissä suhteissa tuottanut vaikeuksia. Yhdysvalloissa toimitetaan nimittäin presidentinvaalit ensi syksynä. On ehdotettu, että konferenssi pidettäisiin vasta niitten jälkeen. Argentiinan ulkoasiainministeri Lamas valittane syksyllä kokoontuvan Kansainliiton yleiskokouksen puheenjohtajaksi. Tämäkin on otettava huomioon konferenssin ajasta päätettäessä, koska nimenaan Argentiina on tähän mennessä eniten vastustanut Yhdysvaltain yleisamerikkalaisia aloitteita.

W. J. J. J.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₈.

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. n:o 7.

V.o. Asiamiehittäjä v. Numerus.

29/6 1936

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1666

Washington SSA 29 P:nÄ kesä KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖN
 10 126 fac. 36
 13/9-36
 5 08

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 7.

Oheillisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 7, "Lähestyvät vaalit I".

Sigurd om Numer
 V.a. asioinhoitaja.

SvN:MA

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7

Washingtonissa 29 p:nä kesä kuuta 19 36.

Asia: Lähestyvät vaalit I.

10 126 ne. 26
18/8-36
5 C8

Ensi marraskuun 11 p:nä toimitetaan Yhdysvalloissa presidentin, varapresidentin, edustajahuoneen ja senaatin jäsenten vaalit. Senaattorit valitaan kuudeksi vuodeksi siten, että joka toinen vuosi kolmannen osa toimikausi päättyy. Kysymyksessä on siis vain 32 senaattorin paikan uudelleen täyttäminen.

Molemmat suuret puolueet ovat tämän kuun aikana pitäneet puoluekokouksensa presidenttiehdokkaan nimeämistä varten ja vaaliohjelmasta päättääkseen. Nämä kokoukset tuntuvat meikäläisestä hieman sirkumaisilta, niissä kun soitetaan jazzimusiikkia, valitaan kauneuskuningattaria ja

Republikaanisen puolueen kokous pidettiin Clevelandissa alkaen k.k:n 8 p:nä. Puolue on ensimmäisen kerran pitkästä ajasta hyökkääjän asemassa ja sen vaaliohjelma oli siis vastaavasti muutettava. Niinikään entinen presidentti Hoover ei voinut tulla kysymykseen presidenttiehdokkaana, koska suuri laskukausi oli tapahtunut hänen presidenttikautenaan eikä Hooverin erehdysten puolustaminen sopinut puolueen hyökkäysohjelmaan. Mentiin niin pitkälle, että hylättiin kaikki "vanhaan kaartiin" kuuluvat mahdolliset ehdokkaat ja valittiin mies, joka viime aikoihin saakka oman valtionsa ulkopuolella oli ollut suurelle yleisölle tuntematon.

Tämä henkilö, joka suuritta vaivoitta nimitettiin republikaanien presidenttiehdokkaaksi, on Kansas'in nykyinen vapaamielinen kuvernööri

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Alfred Mossman Landon. Hän on syntynyt 9 p:nä syyskuuta 1887 ja omaa yliopisto-oppiarvon. Isänsä kautta hän jo nuorena innostui öljyteollisuuden ja tuli nopeasti itsenäiseksi öljylähteiden omistajaksi. Hän onnistui keinotteluissaan ja omistaneen tällä hetkellä sievoisen yksityisomaisuuden. Vuonna 1920 hän sai pienen virallisen toimen Kansas'issa ja oli vuodesta 1924 lähtien silloisen kuvernöörin yksityissihteerinä kunnes hän v. 1928 itse tuli valituksi Kansas'in kuvernööriksi. Tässä virassaan hän on yhtämittaisesti pysynyt saaden joka kaksi vuotta kestävän toimikauden päätyttyä yhä suuremman enemmistön kuvernöörivaaleissa. Näissä hän on saanut farmarienkin äänet, mikä seikka republikaanien mielestä on varsin tärkeä, koska farmarit yleensä kannattavat demokraattisia ehdokkaita. Lopuksi Landon'ia ylistetään siitä, että hän on saanut Kansas'in valtion budjetin järjestykseen tarvitsematta uusilla lainoilla ja veroilla peittää vajaukset.

Varapresidenttiehdokkaaksi nimitettiin yksimielisesti eversti Frank Knox sitten kuin senaattori Vandenberg Michiganista erilaisten intriigien johdosta ennen äänestystä oli kieltäytynyt ottamasta vastaan nimitystä. Eversti Knox, joka on syntynyt vuonna 1874, on Hearst'in kanssa läheisessä yhteydessä oleva sanomalehtimies. Hän on kauan ollut mukana puolueen suurpolitiikassa.

Republikaanien vaaliohjelma, n.s. platform, sisältää, kuten sanottu, hyökkäyksen nykyisen hallituksen kaikkeja "syntejä" vastaan. Meitä kiinnostaa kuitenkin enemmän se osa julistuksesta, joka käsittää puolueen varsinaisen vaali- ja hallitusohjelman. Se on pitkä ja sen laatiminen oli vaikea, koska sen oli tyydytettävä mitä erilaisempien piirien vaatimuksia. Sen kokoonpanossa esitti suuria osaa senaattori Borah, tämä itsenäinen ja hieman mystiikan ympäröimä politikko, joka ei täydellises-

ti hyväksy puolueen päämääriä, mutta jolla on takanaan oma huomattava ryhmänsä, joten hänen mielipiteisiinsä mukaudutaan mikäli mahdollista.

Ohjelmasta mainittakoon seuraavat kohdat:

Työttömyyskysymys voidaan pysyväisesti ratkaista ainoastaan siten, että teollisuus ja maatalous varaa työmahdollisuuksia työttömille. Tämän saavuttamiseksi on nykyisen hallituksen tuotannon rajoittamista ja elinkustannusten korottamista tarkoittava lainsäädäntö poistettava. Sitä paitsi on edesvastuu työttömyys- ja köyhäinavustusten jakamisesta siirrettävä federaalisilta paikallisille viranomaisille, koska nämä parhaiten voivat ehkäistä avustusten jakamisen sellaisille, jotka eivät ole sen tarpeessa. Osa avustuseriästä on saatava osavaltioilta.

Varattomille kansalaisille on myönnettävä vanhuuseläke. (Tämä suunnitelma, kuten myös monet muut, on lainattu New Deal'in nykyisestä ohjelmasta.)

Työläisille on varattava oikeus organisoitua sekä vapaasti valitsemiensa edustajien kautta tehdä joukkosopimuksia. Koska kongressin oikeus puuttua työväenlainsäädäntöön on rajoitettu, puolue on toimiva siten, että osavaltiot säätävät naisten ja lasten työtä, maksimityöaikaa, minimityöpalkkaa sekä työehtoja koskevia lakeja.

New Deal on lainannut republikaanien suunnitelman lainsäädännön avulla pelastaa viljelysmaat ryöstöviljelyksestä. Koska kumpikin puolue harrastaa tätä suojelusuunnitelmaa, voi siitä muodostua epäpoliittinen ja siis pysyväinen ja tehokasratkaisu maanviljelyksen vaikeimmalle puolelle.

Yksityisiä monopoleja puolue ei voi hyväksyä. Näiden olemassaolo on siis lainsäädännöllä tehtävä mahdottomaksi. (Tämä on yksi Borah'in vaatimuksista.)

Federaalisen valtion on säännösteltävä arvopaperimarkkinat. (Tämäkin periaate on lainattu New Deal'ilta.)

Yhdysvaltain budjetti on saatava järjestykseen lakkauttamalla

mielellön tuhlaaminen sekä muutenkin tehokkaasti pienentämällä menoja. Täten verojen korottaminen on tarpeeton.

Dollarin enempi devaluointi on ehkäistävä. Puolue vaatii vaakaantunutta ja tervettä valuuttaa. Kongressille on palautettava presidentillä nykyään oleva setelinanto-oikeus ja mahdollisuus säännöstellä valuutan arvoa. (Ennen nimittämistään kuvernööri Landon lähetti kokoukselle sähkösanoman, jossa hän ilmoitti hyväksyvänsä ohjelman muutamia kohtia lukuunottamatta. Tärkein näistä Landonin varaumista koski valuutakysymystä. Landon'in mielestä tämä kohta on liian epämääräinen, joten hän ilmoitti, että jos hänet valitaan presidentiksi, hän tulee puoltamaan kultakantaan palaamista niin pian kuin tämä on mahdollista vahingoittamatta maata, etenkin maataloutta).

Puolue haluaa yhdessä muiden valtioiden kanssa toimia aseistusten rajoittamisen ja asekaupan säännöstelemisen hyväksi.

Ohjelman meille mielenkiintoisimmat kohdat ilmaisevat republikaanisen puolueen kannan tulleihin ja ulkopolitiikkaan.

Ohjelmassa todetaan ensin, että melkein 60 % kokonaistuonnista nykyään tuodaan tullitta maahan. Loppuosa tuonnista kilpailee kotimaisen tuotannon kanssa. Viimeksimainittua on aina suojeltava sellaiselta kilpailulta, joka johtuu muiden hallitusten myöntämistä avustuksista, vieraisissa maissa vallitsevista alhaisista työpalkoista tai näiden maiden huonoista valuutoista. Tariffilaki on hyödyttömänä ja vaarallisena kummottava. Sen vaikutukset ovat vahingoittaneet teollisuutta ja maataloutta ja sen jatkuminen tuottaisi haittaa palkallisille ja farmareille. Sitävastoin puolue haluaa uudelleen saattaa voimaan vaihtuvan tariffin periaatteen (the principle of the flexible tariff) sekä antaa Tariff Commission'ille entistä suuremmat valtuudet. Täten voidaan helposti ja puolueettomasti ryhtyä Yhdysvalloissa ja ulkomailla tapahtuvien taloudellisten suhteiden muuttumisen johdosta tarpeeksi katsottuihin toimenpitei-

siin. Tulleja on muutettava siten, että niiden avulla voidaan edistää kansainvälistä kauppaa ja valuuttojen stabilisointia sekä aikaansaada oikea suhde maatalouden ja teollisuuden välillä. Puolue ei hyväksy salaisia tariffisopimusneuvotteluja ja sopimusten täytäntöönpanoa ilman kongressin hyväksymistä.

Edellä selostettu kohta sisältää republikaanien tunnetun suojelustulliperiaatteen, puettuna nykyhetken vaatimaan muotoon. Lausunto kansainvälisen kaupan edistämisestä lienee otettu ohjelmaan Landon'in nimenomaisesta pyynnöstä.

Ulkopolitiikkaa koskeva kohta sisältää paitsi tavanomaisia vakuutuksia ystävällisten suhteiden ylläpitämisestä Yhdysvaltain kuitenkin antautumatta ulkomaisiin liittoihin tai poliittisiin sitoumuksiin sekä selkkausten selvittämisestä rauhanomaisin keinoin, myös seuraavan huomattavan selityksen: noudattaen Amerikan perinnäistä politiikkaa sekä Amerikan kansan usein osoittamaa tahtoa vakuutamme, ettei Amerikka tule liittymään jäseneksi Kansainliittoon eikä pysyväiseen kansainväliseen tuomioistuimeen.

Republikaaninen puolue on tällä lausunnollaan luopunut siitä periaatteesta, jota kaikki sen sodanjälkeiset presidentit ovat kannattaneet. Ansio on Borah'in, joka sai vastaisen kannan hyväksytyksi Landon'in ja hänen lähimpien miestensä vastustuksesta huolimatta.

Puolue lupaa vielä tehdä kaiken voitavansa sotavelkojen perimiseksi sekä toivoo, ettei nykyinen hallitus ole yrittänyt ryhtyä uusiin neuvotteluihin velallisvaltioiden kanssa.

Republikaanisen puolueen ulkopoliittinen ohjelma on monessa kohdin sopusoinnussa nykyisen hallituksen politiikan kanssa. Koska myös demokraatit vastustavat Yhdysvaltain liittymistä Kansainliittoon, ovat pääeroavaisuudet tariffilain hylkääminen ja pysyväiseen tuomioistuimeen liittymisen vastustaminen.

Eräät lehdet katsovat väitteen siitä, että tariffilaki on vaarallinen teollisuudelle ja maataloudelle ja siksi kumottava olevan ristiriidassa lupauksen kanssa muuttaa tulleja kansainvälisen kaupan edistämiseksi. Tämä ei pidä paikkaansa. Tariffisopimuksilla sidotaan tullit ja vapaalistan nimikkeet määrääjäksi ja vaikka sopimuksissa onkin varauksia voidaan epäilemättä nopeammin ja notkeammin ryhtyä kotimaisessa tilanteessa sattuneiden muutosten edellyttämiin toimenpiteisiin elleivät asiainomaiset nimikkeet ole sidottuja.

Mutta myöskin periaatteellinen puoli eroaa. Vielä keväällä kerrottiin republikaanien hyväksyvän tariffisopimusjärjestelmän ehdolla että sopimuksissa myönnetyt edut eivät ulottuisi kolmansille valtioille. Ehkä tämä suunnitelma osoittautui liian vaikeaksi käytännössä toteutettavaksi. Joka tapauksessa on todettava, ettei republikaaninen ohjelma mainitse sanaakaan yhteistoiminnasta muiden maiden kanssa kauppapoliittisella alalla. Tästä on ainakin toistaiseksi vedettävä se johtopäätös, että republikaanit tässäkin suhteessa tahtovat eristyä muista valtioista ja harjoittaa täysin itsenäistä politiikkaa, jota vastoin demokraatit eivät ole katkaisseet mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistoimintaan kauppapolitiikan alalla.

Puheen ollessa siitä, mitä ohjelmassa ei mainita, on syytä huomauttaa, että vuonna 1932 kumpikin puolue lupasi valvoa Kellogg-paktin määräysten noudattamista ja sodan uhatessa ryhtyä neuvotteluihin muiden valtioiden kanssa. Tämä vuonna eivät republikaanit (eivätkä liioin demokraatitkaan) sanallakaan mainitse paktia.

Seuraavassa raportissani tulen selostamaan demokraattien vaaliohjelman.

Sigurd von Numers
V.a. asiainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rapo. n:o 8.

O. a. Asiamiehittäjä v. Neuvore.

1/7 1936.

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1710

Washington i SSA 1 p.NÄ heinä KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
9/26 he.		
13/9.36		
5	08	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 8.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle Washingtonin lähetystön raportin n:o 8 "Lähestyvät vaalit II".

Sigurd von Rumor
V.a. asiainhoitaja.

SvN:MA

WASHINGTON..... I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.....

Washingtonissa 1 p:nä heinä kuuta 1936.

Asia: Lähestyvät vaalit II......

9/26 he. 36
13/7.36
5 08

Demokraattien puoluekokous pidettiin Philadelphiassa alkaen kesäkuun 23 p:nä. Kuten oli odotettavissa nimitettiin nykyinen presidentti ja varapresidentti uudelleen puolueen ehdokkaiksi. Päätökset olivat yksimieliset, mutta osa puolueen oikean siiven johtajista ei ollut saapuvilla kokouksessa.

Demokraattien vaaliohjelma on muodoltaan ja sävyiltään aivan toisenlainen kuin republikaanien. Demokraatit ovat par'aikaa hallituksessa, heidän presidenttiehdokkaansa sopivaisuus maan johtajaksi on ennestään tunnettu ja he voivat kansalle osoittaa mitä he tähän asti ovat saavuttaneet. Niinpä ohjelmassa ainoastaan lyhyesti muistutetaan niistä kauheista ajoista, jolloin republikaanit olivat vallassa. Toiselta puolen luetellaan laajalti puolueen saavutukset.

Demokraattien vaalilupaukset ovat paljon epämääräisemmät kuin republikaanien. Tämä johtuu siitä, että presidentti yhä edelleen on se kaikkien yläpuolella oleva henkilö, johonka suurin osa puolueesta luottaa. Tietoisena tästä presidentti itse kirjoitti suurimman osan ohjelmasta ja tunnetulla taidollaan laati tekstin niin epämääräiseksi, että jokainen saattaa sen tarkoituksesta vetää itselleen mieluisimman johtopäätöksen. Luottamus presidenttiin sai kokouksen hyväksymään ohjelman ilman keskustelua ja täten vältettiin puolueelle vahingollinen

JAKELUOHJE:

Tavallinen.....

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi.....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sisäinen arvostelu. Eräs senaattori selosti sattuvasti tilannetta sanoilla "en paljoa välitä ohjelmasta, Roosevelt on ohjelma".

Tästä johtuu, että on vaikea saada selville mitä lupaukset tarkoittavat. Niinpä sanotaan maataloudesta puhuttaessa: "We will continue a fair-minded administration of agricultural laws, quick to recognize and meet new problems and conditions" ja "The farmer has been returned to the road to freedom and prosperity. We will keep him on that road".

Useimmat muut lupaukset ovat yhtä vähän sanovia. Mainittakoon siis tässä ainoastaan pari kohtaa.

Puolue toteaa pysähdyttäneensä dollarin devaluoinnin ja lupaa pysyväisesti ylläpitää tervettä valuuttaa ja estää aikaisemmin tapahtuneet kohtalokkaat dollarin kurssivaihtelut. Kuten v. 1932 luvataan pienentää menoja ja saada budjetti tasapainoon niin pian kuin tämä on mahdollista.

Ohjelmassa viitataan republikaanien suunnitelmaan painostaa osavaltioita siihen, että nämä ryhtyisivät lainsäädäntöön sellaisilla aloilla, joihin kongressilla ei ole oikeutta puuttua. Demokraattien mielestä 48 valtion on mahdotonta käsitellä sellaisia kysymyksiä kuin kuivuus, tulvat, työväenlainsäädäntö, monopolit y.m. siten, että aikaansaataisiin yhdenmukaiset toimenpiteet koko maassa. Ellei muu auta olisi valtiosäädäntöä muutettava sopivissa kohdin siten, että kongressi saisi siltä nykyään puuttuvat oikeudet.

Ehdotus on laadultaan varsin harvinainen ja ehkäpä vaarallinen tässä maassa, jossa pelätään sentralisointia ja suojellaan osavaltioiden oikeuksia siitä huolimatta, että toiselta puolen myönnetään nykyisen järjestelmän olevan monessa suhteessa hyvin epäkäytännöllisen.

Eräaseen seikkaan ei ohjelmassa ole tohdittu suoraan kajota;

muutamat puhujat kokouksessa sen kyllä mainitsivat. Tarkoitin kysymystä korkeimpaa oikeutta koskevien sääntöjen muuttamisesta.

Kuten tunnettua Supreme Court on julistanut monet New Deal'in laeista perustuslainvastaisiksi. Tällöin on saattanut havaita, että oikeuden jäsenet edustavat kahta ryhmää, vanhoillisia ja liberaaleja. Jotkut tuomioista on kylläkin annettu yksimielisesti tai ainakin huomattavalla enemmistöllä, mutta monessa päätöksessä on enemmistö ollut mahdollisimman pieni eli vain viisi yhdeksästä tuomarista.

Demokraatit katsovat, että vanhoilliset jäsenet ovat liian vanhoillisia, t.s. että he, ratkaistessaan onko jokin laki sopuoinnussa vanhan ja lyhyen valtiosäännön määräysten kanssa vai ei, eivät muista viime aikojen kehitystä ja siitä johtuneita muuttuneita olosuhteita, siis eivät ota näitä huomioon koettaessaan päästä selville siitä, mitenkä ennen suurten keksintöjen aikaa kirjoitettua valtiosääntöä nykyään on tulkittava ja sovellettava nykypäivien tapahtumiin.

Demokraatit siis toteavat korkeimman oikeuden olevan heidän suunnitelmiensa toteuttamisen esteenä ja katsovat että oikeuden kanta on väärä, tosiseikkoihin perustumaton. Näin ollen olisi tilannetta tavalta tai toisella parannettava. Muutamat lohduttavat itseään sillä tiedolla, että muutamien näistä vanhoista, erottamattomista tuomareista henkivakuutusyhtiöiden laskelmien mukaan piakkoin pitäisi kuolla ja että presidentti silloin olisi tilaisuudessa heidän sijalleen nimittämään vapaamielisiä jäseniä. Mutta tämä hurskas toivomus ei tyydytä muita demokraatteja ja nämä ovat ryhtyneet pohtimaan positiivisia keinoja tilanteen pikaiseksi parantamiseksi.

Eräs mahdollisuus on jäsenten määrän lisääminen. Tällä tavoin presidentti saisi nykyisten tuomarien lisäksi nimittää vapaamielisiä

jäseniä. Näin ollen saataisiin Supreme Court'iin liberaalinen enemmistö. Jäsenluvun lisääminen ei kuitenkaan asiallisesti muuttaisi oikeuden suhdetta hallitukseen ja kongressiin. Katsotaan Supreme Court'in oikeuksien joka tapauksessa olevan liian suuret. Tilanne muuttuisi huomattavasti, jos edellytyksenä lain julistamiseen perustuslainvastaiseksi vaadittaisiin määräenemmistö. Niinpä eräs puhuja vaalikokouksessa ehdotti 2/3 enemmistöä edellä mainituissa tapauksissa.

Kysymystä ei, kuten sanottu, otettu viralliseen vaaliohjelmaan, mutta on se demokraattien mielessä ja on luultavaa, että presidentti ainakin tällä hetkellä suosii sen ottamista esille ensi sopivassa tilaisuudessa vaalien jälkeen.

Ulkopolitiikkaan nähden vaaliohjelma lupaa jatkuvia hyviä suhteita muihin valtioihin. Puolue yhä edelleen vastustaa sotaa kansalliser poliitiikan välikappaleena (Kellogg-paktia ei mainita) ja tulee ylläpitämään ehdotonta puolueettomuutta. Puolue ei tule sallimaan että Amerikan kansalaiset aineellisesti hyöttyvät muiden sodista. Ulkomaankaupan kehittämistä on jatkettava kuten tähän asti sopimustietä alentamalla tullimuureja, kuitenkin silmälläpitäen sitä seikkaa, ettei kotimaisen teollisuuden ja maatalouden etuja saa loukata. Asianmukaiset lisätullit on kannettava sellaisista tavaroista, joiden vientiä asianomainen hallitus avustaa tai jotka on valmistettu käyttäen huokeata työvoimaa.

On monasti osoittautunut, etteivät puolueet stricte ole pitäneet kiinni ohjelmistaan. Koska presidentti Rooseveltin suunnitelmat puheenaolevassa tapauksessa merkitsevät enemmän kuin puolueen virallinen ohjelma, on siis syytä koettaa hahmotella mihin suuntaan hänen suunnitelmansa kulkevat. Totta on kyllä, että presidentti toistaiseksi on karttanut kaikkia selviä lausuntoja, mutta erinäisistä seikoista saattaa

kyllä tehdä yleisluontoisia johtopäätöksiä.

Vuonna 1932 demokraateilla oli lyhyt ja selvä ohjelma, jota ei voinut väärinkäsittää. Tultuaan presidentiksi Roosevelt ei paljoa välittänyt ohjelmasta vaan pani alkuun joukon radikaalisia toimenpiteitä, joista useat on katsottava kokeiksi. Nämä saivat yhteiseksi nimekseen New Deal.

Myöhemmin korkein oikeus lakkautti osan New Deal-laeista. Näyttää siltä kuin presidentti itse katsoisi monessa suhteessa menneensä liian pitkälle. Hän on tullut maltillisemmaksi. Häntä ei enää usein kutsuta sosialistiksi - tai fascistiksi.

Toiselta puolen presidentti voisi jatkaa radikaalista politiikkaa, jos hän tulee uudelleen valituksi. Hänellä on koko ajan, myös vuonna 1934 pidettyjen edustajahuonevaalien jälkeen ollut enemmistö kongressissa ja on hän täten saanut hyväksytyksi suuremman osan ehdotuksistaan kuin presidentit yleensä. Hänen presidenttikautensa aikana on yleinen taloudellinen tilanne huomattavasti parantunut. Ja lopuksi hän tällä kertaa voi mennä pitkälle vasemmalle tai oikealle ilman, että häntä voi syyttää vaaliohjelman rikkomisesta, jonka pääsisältö New York Herald Tribune'n mukaan on "do you want four more years of me?"

Tästä huolimatta tuntuu siltä kuin presidentti, jos hän tulee uudelleen valituksi, johtaisi politiikkansa entistä tasaisemmalle uralle. Yhdysvaltain "hätätila" on ohi eikä kansa enää yhtä suosiollisesti mukaudu kokeisiin, joiden tuloksia ei etukäteen voi laskea. Tämän presidentti luultavasti tulee ottamaan huomioon.

Kysymykseen siitä, kummallako ehdokkaalla ja puolueella on suurimmat mahdollisuudet päästä voittajaksi vaalitaistelussa on tällä hetkellä mahdotonta vastata. Eräs tunnettu ja arvossapidetty politikko on

väittänyt, että Landon voittaa ja eräs toinen yhtä arvossapidetty poliitikko on väittänyt, ettei Landon saa enemmistöä ainoassakaan valtiossa.

Republikaanit ovat tavallisesti olleet suurempi puolue. Niinpä heidän presidenttiehdokkaansa v. 1924 sai 15,7 milj. ja v. 1928 21,4 milj. ääntä, jota vastoin demokraattien ehdokas sai vain vastavasti 8,4 ja 15,0 milj. ääntä. Vuonna 1932, jolloin Roosevelt nimitettiin 22,8 milj. äänellä, sai republikaaninen ehdokas, silloinen presidentti Hoover, ^{kuitenkin} vain 15,8 milj. ääntä.

Osa Rooseveltin kannattajista lienee ollut Hooverin hallitukseen tyytymättömiä republikaaneja. Viimeksi mainittu puolue laskee nyt, että Hooverin synnit on jo unohdettu jota vastoin Rooseveltin ovat tuoreessa muistissa. Näin ollen puolue toivoo, että sen eksyneet kannattajat palaavat rajan oikealle puolelle.

Toinen republikaaneille edullinen tekijä on demokraattisessa puolueessa vallitseva hajaannus. Tämä on olemassa siitä huolimatta, että puoluekokous teki eheän vaikutuksen. Tyytymättömät olivat nimittäin jääneet kokoukseen saapumatta. Nämä henkilöt haluavat liittyä muodostumaisillaan oleviin uusiin puolueisiin, joista alempana tehdään selkoa.

Kolmas tekijä on edellisessä raportissani mainittu farmarien mieltymys Landoniin. Farmarit ovat enimmäkseen demokraatteja ja Roosevelt on tehnyt paljon heidän edukseen. Mutta edellä mainitulla seikalla voi kyllä olla merkityksensä.

Toiselta puolen demokraatit voivat osoittaa huomattavia saavutuksia ja presidentti Roosevelt, joka on yksi tämän sukupolven parhaimpia puhujia, on jo aikaisemminkin henkilöllisyydellään voittanut monet taistelut.

Uusia puolueita voi muodostua kaksi ehkäpä neljäkin. Niiden merkitys sinänsä ei tule olemaan suuri, mutta ne voivat suurista puolueista houkutella niin monta äänestäjää, että viimeksimainittujen keskeinen vahvuussuhde vaalituloksissa muuttuu ratkaisevalla tavalla. Ja koska uudet puolueet tällä kertaa tulevat saamaan enemmän kannattajia demokraateilta kuin republikaaneilta, on niiden muodostuminen Rooseveltille haitaksi.

Jo viime vuonna muodostivat eräät demokraattisen puolueen oikeaan siipeen lukeutuvat henkilöt n.s. Liberty League'in. He olivat tyytymättömiä Rooseveltin vasemmisto- ja kokeilupolitiikkaan. Huomattavin henkilö liitossa on entinen kuvernööri Al Smith, joka oli demokraattien presidenttiehdokas vuonna 1928. Smith ja neljä muuta johtavassa asemassa olevaa demokraattia lähettivät puoluekokoukselle sähkeen, jossa he ilmoittivat, etteivät he voi kannattaa Rooseveltia. He eivät halua yhtyä republikaaneihin vaan aikovat muodostaa oman puolueensa. Tätä he eivät vielä ole ehtineet tehdä.

Tunnettu pappi Father Coughlin on jo kauan saarnannut parempia oloja köyhällistölle. Hänen muodostamaansa liittoon, National Union for Social Justice lukeutuu suuri määrä henkilöitä.

Hiljattain on edustaja Lemke, joka nimellisesti on republikaani, perustanut vaaleanpunaisen puolueen tai liiton, jonka ohjelmaan kuuluu inflatio farmarien hyväksi.

Molemmat nämä muodostumassa olevat vasemmistopuolueet tulevat saamaan enimmäkseen kannattajansa demokraateilta, koska republikaaneilla on vähemmän vasemmistoon päin kallistuvia jäseniä. Mainittakoon tässä yhteydessä, että Lemke'llä ei ole Amerikan työväenliiton kannatusta.

Eräs kolmas liitto, joka on sijoitettava vasemmalle, on tohtori

Townsend'in vanhuusvakuutusyhdistys, josta hän tahtoo muodostaa puolueen. Townsend'in vaatimukset vanhuksilleen ovat niin suuret, että valtion talous tuskin kestäisi niiden toteuttamista. Townsend saa suunnilleen saman verran kannattajia kummaltakin suurelta puolueelta.

On mahdollista, että edellä mainitut kolme vasemmistopuoluetta, tai kaksi niistä, löytävät pohjan, jolle voivat rakentaa yleisen ohjelman.

Vielä on mahdotonta lausua edes arveluja siitä, kumpiko suurista puolueista tulee voittamaan. Demokraatit tulevat luultavasti menettämään ääniä, mutta Rooseveltilla oli vuonna 1932 huomattava enemmistö, 7 milj. ääntä.

Tässä on syytä mainita että jos republikaanit voittavat, tulee republikaaninen presidentti alusta alkaen kohtaamaan vastustajia senaatin puolelta. Demokraateilla on nykyään senaatissa 69 sijaa 96:sta. Koska ensi vaaleissa vain kolmasosa sijoista täytetään uudelleen, on käytännössä mahdotonta, että republikaanit saisivat enemmistön.

Lopuksi tahdon korjata erään virheen edellisessä raportissani. Virhe perustui saamaani virheelliseen tietoon. Vaalit tapahtuvat ensi marraskuun 3 eikä 11 p:nä.

Signe von Numers

V.a. asiainhoitaja.

SvN:MA

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 9

v. a. Asainkatoja v. Numeri

20/8 1956

WASHINGTON I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2368

Washington issa 20 P:NÄ elo KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
11 / 126 Jul. 1936.		
31/8-36	59	LII
TIETÄ	OSASTO	ASIA
5	C8	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 9.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 9, "Yhdysvaltain puolueettomuuspolitiikka".

Sigurd von Numer

V.a. asiainhoitaja.

SvN:MA

WASHINGTON ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 9

Washingtonissa 20 p:nä elo kuuta 19 36.

11 / 126 Sal. 1936

Asia: Yhdysvaltain puolueettomuus-
politiikka.

3/18.36

ASIO

5 Cg

Kuluneen kesän poliittiset tapahtumat Euroopassa, etenkin Espanjan kansalaissota, ovat Yhdysvalloissa herättäneet huomiota, joka ajoittain on asettanut vaalitaistelunkin varjoon. Suuri yleisö pelkää sodan syttyvän Euroopassa, ja hallitus yrittää vakavasti johtaa politiikkaansa siten, että maa pysyisi loitolla ei-amerikkalaisista selkkauksista, syntyipä minkäläinen tilanne tahansa.

Suuren yleisön käsitys siitä, mitä maailmansota on Yhdysvalloille opettanut, on seuraava: Viimeaikaiset tutkimukset ovat paljastaneet seikkoja, jotka vahvasti viittaavat siihen, että eräät täkäläiset piirit tahallisesti johtivat Yhdysvallat ottamaan osaa maailmansotaan osaksi turvatakseen Ententelle antamansa luoton, osaksi ansaitakseen uusia miljardeja entisten lisäksi. Myöhemmin on kuitenkin osoittautunut, ettei Entente voi tai tahdo suorittaa velkojaan. Suurimman tappion tästä on ehdottomasti valtio itse kärsinyt ja tämän on kansa monella tavalla saanut tuntea. Yleinen mielipide on tämän johdosta nykyään jyrkästi sillä kannalla, että maa on pysytettävä loitolla kaikista vieraista selkkauksista, joiden seuraukset parhaimmissakin tapauksissa voivat olla puhtaasti negatiivisia.

Toiselta puolen pelätään, että ne piirit, jotka uuden sodan sytyessä hallitukselta vaativat olemassa olevien ulkomaisten sijoitustensa

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

suojelemista sekä ne teollisuuspiirit, joiden ansiomahdollisuudet sodan aikana kukoistavat, uudelleen johtaisivat Yhdysvallat sotaan. Tästä -sekä muista syistä- johtui, että kongressi noin vuosi sitten hyväksyi puolueettomuuslain, joka väliaikana saatujen kokemusten perusteella muutettuna uudistettiin viime talvena. Eräs tämän lain päätarkoituksista on ehkäistä amerikkalaisia myymästä sotatarpeita sotaa käyville maille sekä estää heitä keinottelemasta näiden maiden arvopapereilla.

Sitä paitsi puolueettomuuslaki sisältää valtuuden presidentille julistaa, että Amerikan kansalaiset matkustavat sotaa käyvien maiden laivoilla omalla vastuullaan. Tällainen julistus vapauttaa hallituksen edesvastuusta esim. sellaisissa tapauksissa, joissa sotaa käyvän maan jokin alus upotetaan ja sillä olleet amerikkalaiset menettävät henkensä. Näin ollen hallitus pääsee sellaisten ikävien maailmansodan aikana sattuneiden tapausten (Lusitania) toistumisesta, jotka voivat olla omiaan saattamaan Yhdysvallat sotaan.

Puolueettomuuslaki on kuitenkin kompromissin tulos eikä hallitus ole siihen tyytyväinen. Niinpä laki kieltää ainoastaan aseiden, sotatarpeiden ja muiden taisteluvälineiden viennin sotaa käyville, mutta ei esim. sodassa käytettäviksi kelpaavien raaka-aineiden, kuten polttoöljyjen, bensiinin ja puuvillan myyntiä. Kysymys näiden aineiden viennistä Italiaan herätti suurta huomiota mainitun maan käydessä sotaa Etiopiaa vastaan. Presidentti Roosevelt julisti viime vuoden lokakuussa tiedoituksen, jossa hän ilmoitti haluavansa saattaa yleisön tietoon, että jokainen Amerikan kansalainen, joka jommankumman sotaa käyvän kanssa vapaaehtoisesti ryhtyy liike- tai muihin suhteisiin, olivatpa nämä mitä laatua tahansa, tekee sen omalla vastuullaan. Tämä tiedotus ei perustunut mihinkään presidentille annettuun valtuutukseen ja oli siis vain hurskas toivomus eikä sitä yleensä noudatettukaan.

Nyttemmin on keksitty uusi puutteellisuus puolueettomuuslais-
sa. Se on nim. laadittu vain silmälläpitäen sotaa kahden tai useamman
valtion välillä eikä sen määräyksiä siis voi soveltaa Espanjan kansa-
laissodan aiheuttamaan tilanteeseen. Yhdysvaltain hallituksen ottama
kanta kansalaissotaan nähden on siis vain moraalinen eikä juriidinen.

V.a. valtiosihtööri Phillips on virallisesti ilmoittanut,
että vaikkakaan puolueettomuuslakia ei voida soveltaa Espanjan tapauk-
seen, Yhdysvallat tulevat tarkasti karttamaan minkä tahansa laatuista
sekaantumista onnettomaan Espanjan asiaan. Samalla hän toivomuksenaan
lausui, että kaikki kansalaisetkin menettelisivät samalla tavalla. Näyt-
tää siltä kuin tätä toivomusta ainakin toistaiseksi seurattaisiin. Ker-
rotaan nim. kahdesta tapauksesta, jossa tšekäläinen lentokonetehdas,
saatuaan tilauksen Espanjasta ja sittemmin tiedusteltuaan valtiodeparte-
mentin mielipidettä, on kieltäytynyt ottamasta tilausta vastaan.

Jos kuitenkin sotatilanne Espanjassa jatkuu, on pelättävissä
että sotatarpeiden valmistajien rahanahneus voittaa heidän pelkonsa
suututtaa valtiodepartementti. Tilanne käy vielä vaikeammaksi, mikäli
Euroopan valtiot sopivat non-interventiosta, koska tšekäläisellä halli-
tuksella ei ole minkäänlaisia keinoja estääkseen kansalaisiaan tekemäs-
tä sopimusta käytännössä mitättömäksi. Tällaisesta mahdollisuudesta
"Washington Post" kirjoittaa seuraavaa:

"The moral onus of having assisted transformation of the
Spanish civil war into a general conflict would clearly rest on us.
Nor can we be at all sure that should such a conflict arise we should
be able to keep clear of it."

V.a. valtiosihtööri Phillipsin edellä mainittu puolueettomuus-
ilmoitus oli alkuaan, k.k:n 7 p:nä, lähetetty ohjeena Yhdysvaltain kon-
suleille Espanjassa. Ohjeiden myöhemmin tapahtuneesta julkaisemisesta
on minulle kerrottu seuraavaa: Phillips oli saanut tietää eräiden muiden

maiden konsulien auttaneen kapinallisia, joten hän päätti varoittaa omia konsulejaan tekemästä samaa. Heti tämän jälkeen levisi huhuja siitä, että Ranska aikoo pyytää Yhdysvaltoja ottamaan osaa non-interventiosopimukseen (Todellisuudessa Ranska ei liene esittänyt virallista pyyntöä sen v.a. asiainhoitajan ilmoitettua hallitukselleen, ettei Yhdysvaltain hallitus valtuuksien puuttuessa voisi yhtyä sopimukseen vaikka se ehkä haluaisikin). Samoihin aikoihin presidentti Roosevelt saapui Washingtoniin lomaltaan. Tutustuttuaan Phillipsin ohjeisiin ja havaittuaan, että ne oli päivätty ennenkuin edellä mainitut huhut Ranskan aikomuksista olivat syntyneet, presidentti päätti julkaista ne siten osoittaakseen, että hallitus jo aikaisemmin oli määrännyt kantansa asiassa.

Kuluvan kuun 16 p:nä presidentti Roosevelt piti puheen Chautauqua'ssa, joka on herättänyt paljon huomiota sekä täällä että ulkomailla, koska presidentti siinä esitti kantansa rauhanprobleemiin ja mielipiteensä nykyisestä poliittisesta tilanteesta maailmassa. Se-
lostan tässä lyhyesti puheen pääkohdat.

Presidentti kertoi olevansa enemmän huolissaan nykyisistä kansainvälisistä suhteista kuin kotimaisista problemeista. Koko maailma tietää kuitenkin, että Yhdysvallat ovat rauhaa rakastava maa. Yhdysvallat harjoittavat hyvän-naapurin-politiikkaa Amerikan muita tasavaltoja kohtaan. Ensi joulukuun 1 p:nä kokoontuu Buenos Aires'issa pan-amerikkalainen konferenssi keskustelemaan m.m. Yhdysvaltain ehdottamasta non-interventiosopimuksesta. Presidentti lausui toivovansa neuvottelujen johtavan toimenpiteisiin, jotka ainaiseksi julistavat sodan pannaan tässä suuressa maanosassa.

Yhdysvallat eivät kuitenkaan rajoitu etsimään jatkuvaa rau-

haa ainoastaan Amerikassa. Presidentti toivoo, että tieto hyvän-naapurin-politiikan soveltamisesta käytännössä otettaisiin huomioon myös valtameren toisella puolella olevissa valtioissa. Yhdysvallat elävät hyvissä suhteissa kaikkiin nähin valtamerentakaisiin naapureihinsa. Presidentti on kuitenkin syvällä huolestumisella havainnut, että useat näistä valtioista viime vuosina eivät ole seuranneet niiden yleissopimusten henkeä ja tarkoitusta, joihin Yhdysvallat ovat osallistuneet. Vielä huolestuttavampaa on ollut havaita, että kansainvälisten sopimusten kirjaintakin vastaan on rikottu rankaisematta ja ottamatta huomioon kunnian peruseriaatteita. Pysyväinen ystävyys valtioiden välillä on ylläpidettävissä ainoastaan tarkasti kunnioittamalla annettuja lupauksia.

Kaikesta tästä huolimatta Yhdysvallat yhä edelleen ovat mukana kaikissa sodan ehkäisemistä tarkoittavissa yrityksissä. Yhdysvallat karttavat kaikkia poliittisia sitoumuksia, jotka voivat johtaa maan osallistumaan vieraisiin sotiin. Näin ollen Yhdysvallat välttävät yhteyttä kansainliiton poliittiseen toimintaan, mutta kannattavat sitävästoin sen sosiaalista ja ihmisystävällistä toimintaa. Yhdysvaltain poliittinen eristäytyminen rajoittuu siis ainoastaan pyrkimyksiin tykkäänään eristäytyä kaikesta sodasta.

On kuitenkin muistettava, että niin kauan kuin sota on olemassa maailmassa, sekin maa, joka hartaimmin haluaa säilyttää rauhan, joutuu sekaantumaan sotaan. Presidentti, joka itse on nähnyt kaikki sodan kauhut, lausui inhoavansa sotaa ja lupasi tehdä kaiken voitavansa, jottei mikään Yhdysvaltain toimenpide helpottaisi sodan syntymistä tai edistämistä.

Sodat syttyvät monesta syystä. Aikaisemmin käytiin sotaa uskannon takia. Nykyään ovat pääsyyt taloudellinen ja poliittinen

fanatismi ja niiden lisätekijänä rotuviha. Presidentti lausui toivomuksenaan, että Yhdysvallat nykyisellä vapaamielisellä, ehdottomaan suosituihin perustuvalla tullipolitiikallaan aikaansaavat helpotuksia etupäässä sellaisille valtioille, jotka eivät itse omista isoja luonnonrikkauksia ja joiden taloutta siis nykyiset korkeat tulimuurit kiintiö- ja muine rajoituksineen eniten vahingoittavat. Täten yksi syy sotaan ryhtymiseen vähitellen pienenee.

Kongressi on presidentille antanut erinäisiä valtuutuksia, jotka tarkoittavat puolueettomuuden ylläpitämisen helpottamista sodan aikana. Presidentti, joka johtaa maan ulkopolitiikkaa, on siis mainitussa suhteessa saanut uuden asean käytettäväkseen. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että puolueettomuuden turvaaminen ensi kädessä riippuu siitä millä tavoin eikä millä keinoin Yhdysvaltain presidentti ja valtiosihteeri kulloinkin toimivat.

Tämän yhteydessä presidentti huomautti, että nykyinen puolueettomuuslainsäädäntö ja -politiikka sodan syttyessä muual- la on omiaan pienentämään niitä taloudellisia sotavoittoja, jotka Yhdysvaltain kansalaiset sodan aikana tulevat saamaan. Kokemus maailmansodasta on nimittäin osoittanut, että suunnattoman suuret sotavoitot joutuivat muutamien henkilöiden taskuun, jota vastoin kansa sai kärsiä lisätystä tuotannosta. Viljelysmaat ulotettiin Keskilännen kuivuusalueille, joilla kuivuus ja tomumyrskyt sen jälkeen useasti ovat aikaansaaneet suurta hävitystä. Monopolit kukoistivat ja teollisuus laajeni liian suureksi rauhan tarpeita varten. Hintataso koho- si niin korkealle, että normaalit suhteet velkojan ja velallisen vä- lillä muuttuivat kokonaan.

Uuden sodan syttyessä keinottelijat epäilemättä tulevat

Yhdysvaltain kansalle lupaamaan suunnattomia voittoja, jos heidän sallitaan avustaa sotaa käyviä valtioita tavaroilla ja luotolla. Mutta näihin houkutteleviin uskotteluihin ei saa kiinnittää huomiota, vaan kansan täytyy vastata: pidämme sellaista politiikkaa parempana, joka meille takaa suuremmat mahdollisuudet pysyä erillään meille vieraasta sodasta.

Puheensa lopussa presidentti lausui: Lähimmät naapurimme ovat hyviä naapureita. Mikäli on muita, etempänä olevia, jotka toivovat meille pahaa, niin ne tietävät, että olemme vahvat, että voimme ja tahdomme puolustaa itseämme ja naapuristoamme.

Presidentti Rooseveltin puhe on yleensä saanut suopean vastaanoton sekä kotimaassa että muualla Amerikassa. Eräs meksikolainen lehti huomautti kuitenkin, että Yhdysvaltain imperialismi yhä edelleen heiluttaa häntänsä ja että presidentti luvattessaan puolustaa myös naapuristoaan on uudelleen kaivanut esille jo kuolleen ja haudatun Monroe-opin. Tätä presidentin lausuntoa on kotimaassakin kritisoitu

Sigurd om Numers.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 9

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 10

v. a. Asiantuntijien v. Numerus

1/9 1936.

WASHINGTON ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2492.

Washingtoni ssa 1 P:nä syys KUUTA 1936.

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
18 / 126 Val.	36.	
12/9-36	52	
5	28	

Ulkoasiainministeriö LLE

ABIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 10.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 10, " Huhut presidentti Rooseveltin rauhankonferenssisuunnitelmista".

Sigurd von Numer

v.a. asiantuntija.

SvN:MA

WASHINGTON ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10

Washingtonissa 1 p:nä syyskuuta 1936.

Asia: Huhut presidentti Roosevel-
tin rauhankonferenssisuunnitelmista.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
13	126 Pal. 36.
12/9-36	32
5	C8

New York Times julkaisi elokuun 26 p:nä tunnetun sanomalehti-
miehen, Arthur Krock'in kirjoituksen, jossa tämä kertoo presidentti
Rooseveltin aikovan kutsua koolle rauhankonferenssin mikäli hän mar-
raskuussa tulee uudelleen valituksi presidentiksi. Neuvotteluihin hän
pyytäisi ottamaan osaa kuningas Edward VIII:n, Stalin'in, Mussoli-
ni'n, Hitler'in, presidentti Lebrun'in sekä Japanin, Kiinan ja eräi-
den muiden maiden vastuunalaiset johtajat. Tällaisella arvovaltaisella
kokouksella olisi parhaimmat edellytykset todellakin aikaansaada jo-
tain positiivista maailmanrauhan pysyttämiseksi. Presidentti ei kui-
tenkaan tulisi esittämään mitään varsinaista sopimusehdotusta eikä ot-
taisi vastatakseen muiden maanosien rauhasta. Hän vain aikoi kokouk-
selle hyvinä esimerkkeinä huomauttaa Amerikan tasavaltojen välillä val-
litsevasta sopusoinnusta ja voimassa olevista n.s. pan-amerikkalaisis-
ta sopimuksista. Kokous tulisi tämän jälkeen keskustelemaan yleisestä
poliittisesta tilanteesta ja rauhan säilyttämisen mahdollisuuksista.
Lopuksi osanottajat allekirjoittaisivat julistuksen, jossa he henkilö-
kohtaisesti lupaisivat tehdä kaiken voitavansa sodan ehkäisemiseksi.

Tällainen olisi suurin piirtein Rooseveltin suunnitelma, josta
hän, Krock'in kirjoituksen mukaan, toistaiseksi on keskustellut vain
lähimpien ystäviensä kanssa.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

Mikäli lehdet kertovat on suunnitelmaayleensä suopeasti arvosteltu Euroopan maissa ja Japanissa. Saksalaiset puoliviralliset lähteet lienevät kuitenkin lausuneet epäilyksensä sen toteuttamismahdollisuuksista.

Krock'in kirjoituksen ilmestyessä presidentti par'aikaa oli matkalla Keskilännen kuivuusalueille. Hänen seurassaan ollut maatalousdepartementin sihteeri Wallace ilmoitti heti sanomalehtien edustajille, ettei presidentti ollut lukenut kirjoitusta, joten hän ei voinut sitä kommentoida. Presidentti oli kuitenkin pyytänyt sihteerinsä ilmoittamaan, ettei hän ollut suunnitellut minkäänlaista rauhankonferenssia. - Valtiosihteeri Hull ilmoitti puolestaan, ettei valtiodepartementilla ollut aavistustakaan koko suunnitelmasta.

Asia on siis toistaiseksi hieman mystillinen, eikä kukaan niistä henkilöistä, joiden kanssa olen siitä keskustellut edes ole väittänyt voivansa esittää todennäköistä selitystä siitä mihin puolin ja toisin julkisuuteen saatetut tiedot todella perustuvat.

Yleisesti katsotaan, ettei Krock, joka on tunnettu varovaiseksi ja luotettavaksi sanomalehtimieheksi, itse ole keksinyt juttua tai julkaissut kertomustaan arvottomien juorupuheiden perusteella. Luultavaa siis on, että asia todella on ollut presidentin mielessä hyvänä vaalivalttina ja että Krock'ille on annettu vihjaus siitä, että asiasta sopisi kirjoittaa.

Sen väitteen tueksi, että presidentti todella on suunnitellut konferenssia, viitataan seuraavaan seikkaan: Päivä sen jälkeen kuin Krock'in kirjoitus oli ilmestynyt eli elokuun 27 p:nä New York Times julkaisi yleisön palstallaan George Lansbury'n, Englannin Labor Party'n

johtajan, saman kuun 15 p:lle Lontoossa päivätyn kirjeen, jossa hän, viitattuaan Rooseveltin puolueettomuus- ja hyvän-naapurin-politiikkaan, m.m. lausuu: "May I, a quite unofficial Englishman, appeal to your President to go a step further and invite the political leaders, such as the Prime Ministers of the great powers, Italy, France, Japan, Russia, Germany and Britain, to an informal meeting somewhere in your country to discuss in a friendly, personal manner the present condition of the world?" - Väitetään Lansbury'n aikaisemmin kirjoittaneen samasta asiasta yksityisesti Rooseveltille ja että viimeksimainittu siis Lansbury'ltä olisi saanut ensimmäisen ajatuksen rauhankonferenssi-suunnitelmaansa.

Mikä sitten on saanut presidentin kieltämään Krock'in väitteiden todenperäisyyden? Luultavasti niinkään sisäpoliittiset syyt. Jotkut väittävät, ettei Farley, demokraattisen puolueen johtaja, etukäteen tietänyt Krock'in kirjoituksesta ja että hän sen julkaisemisen johdosta olisi joutunut hämilleen sekä pyytänyt presidenttiä ilmoittamaan suunnitelman olevan hänelle vieraan.

Tällaisen suunnitelman esittäminen pari kuukautta ennen presidenttivaaleja on epäilemättä sisäpoliittisilta vaikutuksiltaan epävarma ja siis vaarallinen. - Amerikan kansalle on monen vuoden aikana esitetty rauhan ja eristäytymisen politiikan edut. Roosevelt on ehkä ajatellut, että rauhankonferenssi, samalla kuin se luultavasti olisi omiaan edistämään rauhanaatetta, myös olisi hyvä vaalivaltti, semminkin kun Yhdysvaltain päämies tässä maailman poliittisista hallitsijoista kokoonpantavassa kokouksessa saisi näyttää alkuunpanijan ja johtajan osaa.

Toiselta puolen tavallisella amerikkalaisella ei ole edellytyksiä arvostella kansainvälistä poliittista tilannetta samalla asian-

tuntemuksella kuin suurella yleisöllä meidän maanosassamme. Amerikkalaisille on ainakin kolmen viime vuoden aikana yhtämittaisesti tiedoitettu, että nyt sota ei enää ole vältettävissä Euroopassa. Muu maailma, etenkin Eurooppa on siis amerikkalaisen silmissä epävarma ja vaarallinen ja siitä syystä on Yhdysvaltain eristäytävä sen poliittisista hommista. - Osanotto yleismaailmalliseen rauhankonferenssiin olisi poikkeus tästä eristäytymispolitiikasta, olkoonpa että sillä palvelaan rauhanaatetta. Farley ja muut demokraattien johtajat pelkäävät ehkä kansan uskovan, että yhteistoiminta tällä alalla kaikista vakuutuksista huolimatta voi johtaa Yhdysvallat tavalla tai toisella vastaamaan muun maailman rauhasta ja että Rooseveltin prestige presidenttiehdokkaana tästä syystä kärsisi, jos hän julkisesti kannattaisi konferenssiajatusta.

On vähän uskottavaa, että suunnitelmaa tullaan virallisesti kannattamaan ennen vaaleja. Mitä tapahtuu niiden jälkeen, jos Roosevelt tulee uudelleen valituksi, sitä ei kukaan vielä voi ennustaa.

Lopuksi tahdon mainita erään esimerkin siitä mikä käsitys Euroopan poliittisista tapahtumista sellaisellakin amerikkalaisella voi olla, joka itse on ollut tilaisuudessa Euroopassa aktiivisesti seuraamaan kehitystä. Herra John Cudahy, Yhdysvaltain suurlähettiläs Puolassa, joka ennen vuonna 1933 tapahtunutta nimitystään ei ollut ollut valtion palveluksessa, piti pari viikkoa sitten täällä radiossa esitelmän Yhdysvaltain mahdollisuuksista pysyä puolueettomana sodan syttyessä tämän maanosan ulkopuolella. Mainittuaan, että Euroopan valtioiden kesken nykyään on voimassa 151 rauhan turvaamista tarkoittavaa sopimusta, hän jatkoi: "Some time ago, upon the conclusion of one of these pacts between a certain nation and its powerful traditional

enemy, I called upon the Foreign Minister of that country. I asked whether or not, now that security was assured by treaty, there was not some ground for relief. The Foreign Minister looked at me in open surprise at my American simplicity. 'Don't you realize, ' he said 'that without the army there would have been no treaty, and the treaty will be respected just so long as the army is respected?' - Peace at the point of gun! That is what that meant. That is an accurate, not an exaggerated, statement of conditions in Europe today".

Sigurd von Numer

S-N:MA

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonin lähetystön raportti a. n. 11.

Ministeri Järnsfeldt

9/10 1936

WASHINGTON ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2781

Washington ISSA 9 P.NÄ loka KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
14 / 126 Pal. - 1136.		
21/10-36	52	LII
5	Cg	ADIA

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 11.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 11, "Presidentinvaalit ja etumme Yhdysvalloissa".

Georg Järnfeldt
Lähettiläs.

EJ:MA

WASHINGTON ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 11

Washingtonissa 9 p:nä loka kuuta 1936.

Asia: Presidentinvaalit ja etumme
Yhdysvalloissa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
14 / 126 Val. 36		36
27/10. 36	-2	LI
5	CG	ASIA

Yhdysvaltoihin saapuessa havaitsee kuinka hallitsevat piirit, liikemaailma ja yleisö nykyisin keskittävät huomionsa yhteen ainoaan seikkaan - ensi kuun alussa tapahtuviin presidentinvaaleihin. Tämä onkin luonnollista, koska presidentin vaihdos Yhdysvalloissa useissa tapauksissa ratkaisevasti vaikuttaa ihmisten kohtaloon ja koska niin hyvin poliittisten johtavien piirien kuin taloudellistenkin mahdollisuudet ja asema ovat monasti suorastaan riippuvaisia siitä, kumpi puolueista pääsee hallituksen johtoon.

Kuka tulee valituksi - Roosevelt tai Landon - on kaikkein keskeisin kysymys. Siitä lausutaan mitä erilaisimpia arveluja. Mutta kenties juuri tästä syystä vallitsee asiasta suuri epätietoisuus. Koeäänestyksiä toimitetaan jos jonkinlaisin perustein. Niitten tulokset ovat mitä erilaisimmat riippuen siitä miten ne suoritetaan ja mihin puolueeseen äänestyksen toimeenpanijat kuuluvat. Ilmeistä on kuitenkin, että varakkaammat kansanluokat yleensä asettuvat Landonin ja varattomammat kansanluokat Rooseveltin puolelle. Siten antavat autonomistajain ja puhelinomistajain joukossa toimeenpannut äänestykset Landonille enemistön, työttömien tai nuorison joukossa toimeenpannut äänestykset Rooseveltille edullisemman tuloksen. Työväen joukossa on Rooseveltin kannatus yleinen, mutta maanviljelijäin joukossa menevät äänet jo hajal-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

VE 2: A 4.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

le. maa jakautuu yleensä piirittäin siten, että etelä asettuu Rooseveltiin, mutta itävaltiot yleensä Landon'in puolelle. Keskilänsi ja länsi ovat epämääräisiä. Tämänkään jako ei ole mitenkään selvä. Uuden Englannin valtiot ovat kauttaaltaan republikaanisia mutta suuret kaupungit idässä, New York ja Philadelphia, enemmän demokraattisia. Näissä oloissa siis on varsin vaikea saada lopullista käsitystä yleisestä mielialasta. Molempi puoli väittää voittavansa. Yleisempi on kuitenkin käsitys, että Roosevelt valitaan uudestaan, koska suurempi määrä valtiota varmasti häntä kannattaa.

Molemmat puolueet ovat antaneet ohjelmajulistuksensa.

Demokraatit ovat asettuneet puolustusasentoon. Heidän tulee esittää tulokset nelivuotisesta hallinnostaan. He myöntävät, että sisäinen velka on valtion moninaisen avustustyön tähden suuresti kasvanut. Mutta he sanovat, että tämän kautta maa on pelastettu siitä katastroofista, johon se joutui republikaanien hallinnon lopussa v. 1932. He voivat osottaa olojen palautuneen normaaleiksi ja suunnan taloudellisessa elämässä nyttemmin olevan paranemaan päin. Demokraatit puhdistautuvat myös syytöksistä, että he olisivat halunneet rikkaa maan perustuslakeja ja tyrkyttää Yhdysvalloissa oppeja, jotka eivät sovellu maan historian luomiin ihanteisiin - demokratiaan ja vapauteen. Kumpikin puolue varoo kuitenkin esittämästä konkreettisia ohjelmakohtia tulevaisuuteen nähden.

Republikaanit syyttävät Rooseveltia pääasiallisesti siitä, että hän on New Deal'illään tuonut Yhdysvaltoihin järjestelmän, joka uhkaa säännöstelemällä taloutta hävittää perinnäisen amerikkalaisen vapauden ja joka tuhlaamalla valtion varoja vie maan finanssit perikatoon. He sanovat, että Rooseveltin ohjelma ei ole Yhdysvaltain perustuslain hengen mukainen ja että Roosevelt henkilökohtaisesti pyrki eurooppa-

laisten esikuvien mukaiseen diktatuuriin.

Varsin mielenkiintoista on, että suurin osa lehdistöä ja miltei kaikki suuret lehdet ovat republikaanien käsissä. Aivan äskettäin on kuitenkin New York Times, kauvan epäiltyään asettunut kannattamaan Rooseveltia. Tätä voi pitää voittona demokraateille ottaen huomioon, että New York Times'illa on vanhoillisena newyorkilaisena lehtenä osapuulleensa sama arvovalta kuin Times'illa Englannissa.

Eräässä johtavassa kirjoituksessaan lehti ilmoittaa, kauan harjittuaan tullessa lopulta siihen käsitykseen, että Rooseveltin hallinto tulee olemaan Yhdysvalloille Landonin hallintoa edullisempi ensi neljän vuoden presidenttikautena. Lehden mielestä Rooseveltin ja Landonin julistama politiikka eroavat varsin vähän toisistaan tärkeimmissä sisäpoliittisissa kysymyksissä. Sen sijaan arvostelee lehti ankarasti Landonin ulkopoliittista ohjelmaa. Lehden käsityksen mukaan saattaisivat republikaanit Yhdysvallat kansainvälisesti eristettyyn asemaan, koska he asettaisivat voimaan entistä prohibitiivisemmät tariffit. He tulisivat myös kumoamaan tehdyt kauppasopimukset ja peruuttamaan tariffilain, jonka nojalla presidentti on saattanut nämä sopimukset voimaan. Lehden mielestä republikaanit menevät mielettömyyteen halutessaan kumota kauppasopimukset Amerikan maanviljelijäin hyväksi ja aikoessaan työntää pois ulkomaalaiset Yhdysvaltain markkinoilta samalla kertaa kun he vaativat ulkovaltoja maksamaan velkansa Yhdysvalloille. Tämä republikaanien "ahdasmielinen nationalistinen ohjelma" asettaa lehden päättävästi Rooseveltin kannalle. Sen mielestä on aikaisemman republikaanisen hallinnon tullipolitiikan aiheuttama ulkomaisten markkinain menetys ollut pääsyy siihen, että demokraattien valtakauden aikana oli ryhdyttävä säännöstelytoimenpiteisiin maataloudessa. Samoin johtui ulkomaisten markkinain menetyksestä se, että tehtaat joutuivat toimettomiksi ja työttömyys lisääntyi. Kansain-

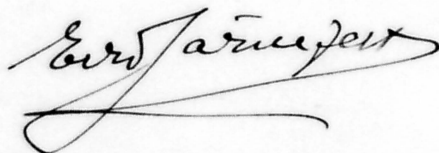
välisen kaupan elpymisessä lehti näkee parhaimman keinon koko Yhdysvaltain taloudelliseen elpymiseen ja tämä voi lehden mielestä toteutua parhaiten jatkamalla sitä kauppapoliittista ohjelmaa, jota Roosevelt ja valtiosihteeri Hull ovat järjestelmällisesti ja menestyksellä noudattaneet. Republikaanien ohjelma johtaisi prohibitiivisten tullien tähden samanlaiseen umpikujaan ja taloudelliseen katastroofiin, jonka n.s. Hawley-Smoot tariffi on aikaansaanut Yhdysvaltain taloudessa.

New York Times on epäilemättä menetellyt varsin harkitusti asettuessaan Landonin ulkopoliittista ohjelmaa vastaan. Landonista on yleensä sanottu, että hänen heikoin puolensa on ulkopoliitikka. Sitäpaitsi on tiettyä, että suurin osa republikaaneista hyväksyy Hullin kauppapoliittisen ohjelman. Askettain piti Landon puheen Yhdysvaltain farmareille selittäen, että Roosevelt on pettänyt farmarit alentamalla maataloustuotteitten tulleja. Tähän vastasi valtiosihteeri Hull puheella, jossa hän puolestaan selitti, että Hooverin hallinto petti farmarit korottamalla tulleja, josta on ollut välillisenä seurauksena teollisuuden lamaantuminen ja maataloustuotteiden sekä ostokyvyn että viennin supistuminen ja tästä vuorostaan välttämättömyys säännöstellä tuotantoa.

Kuten edellä esitetystä näkyy on kysymys siitä politiikasta, jota hallituksen tulee noudattaa kaupallisissa suhteissaan ulkomaihin, muodostunut tärkeäksi vaalikysymykseksi lähestyvässä presidentinvaaleissa. On näinmuodoin onnellista, että tariffisopimuksemme saatettiin voimaan ennen vaaleja. Omituisena sattumana on todettava, että sopimuksemme tulee voimaan päivää ennen vaalipäivää, nimittäin ensi marraskuun 2 p:nä. Presidentinvaalit toimitetaan saman kuun 3 p:nä.

Vaikka republikaanien kauppapoliittinen ohjelma eroakin demokraattien ohjelmasta siinä, että he suosivat prohibitiivisiä tariffeja eivätkä hyväksy yleistä suosituimmuusperiaatetta kauppapolitiikassa, ei

kuitenkaan ole varmaa, että he tulisivat kumoamaan tai yrittämään kumota nykyistä tariffilakia ja sen nojalla tehtyjä sopimuksia. Siksi suurta suosiota nauttii Hullin sopimuspolitiikka myöskin republikaanien joukossa. Nykytilanteessa on kuitenkin presidentinvaalin tulosta meidän kannalta arvosteltaessa pidettävä ilmeisenä, että taloudelliset etumme Yhdysvalloissa olisivat paremmin turvatut demokraattisen kuin republikaanisen hallinnon aikana.

EJ:MA

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. n:o 12.

Ministeri Järnefeldt.

2/11 1936.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 3023

Washingtoni SSA 3 P:nä marras- KUUTA 19 36

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

15	126	no:	36
14/11	36	-2	
5	C8		

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no. 12.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuu-
tena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 12,
"Nousukausi Yhdysvalloissa".

Eero Järvelin
Lähettiläs.

HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 12

Washingtonissa 2 p:nä marraskuuta 1936.

Asia: Nousukausi Yhdysvalloissa.

Ulkomaasiainministeriön	
15/126/ae	36
14/11.36 53	
UASTO	ASIA
5	Cg

Viime vuoden marraskuussa selostin eräitä Yhdysvaltain taloudellisessa elämässä havaittuja ilmiöitä, joista voitiin päätellä, että nousukausi oli odotettavissa (raportti no. 19, 13.11.'35). Jo silloin oli nimittäin todettavissa, että aikaisemman lamakauden aikana häiriytyneet hintasuhteet molempien päätuotantoalojen - maatalouden ja teollisuuden - välillä olivat lamakauden huippukohdasta lukien v. 1933 tasaisesti kehittymässä normaalimmiksi. Lamakauden alussa huikeasti laskeneet maataloustuotteitten hinnat olivat viime marraskuuhun mennessä kohonneet nopeammin kuin teollisuustuotteitten hinnat ja yleinen hintataso oli siis päässyt lähemmäksi tasapainotilaa. Maanviljelijäin ostokyky oli lisääntynyt ja tästä oli seurauksena suurempi teollisuustuotteitten kysyntä. Taloudellinen asema oli siis jo vuosi sitten parempi kuin koskaan lamakauden alusta v. 1930 lukien, vaikka käytettävissä olevien tilastojen perusteella ei silloin vielä uskallettu ennustaa, että maa olisi ilman muuta palaamassa uuteen nousukauteen. Huolimatta liike- ja rahamaailmassa vallinneesta eräänlaisesta optimismista antoi nimittäin työttömien tavaton lukumäärä aihetta huolestumiseen, sillä epäiltiin sen olevan esteenä suurten joukkojen ostokyvyn pysyvyyteen lisääntymiseen ja markkinain muodostumiseen jat-

JAKELUOHJE:

tavallinen ja

Pääkonsuli Solitander

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja liikelähtöinen ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksella.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkomaasiainministeriön tiedotuksella.

kuvasti kiinteiksi.

Nytemmin on tilanne tässä suhteessa kokonaan muuttunut. Käydessäni tuonnottain New Yorkissa saattoi helposti huomata useita nousukauden luonteenomaisia merkkejä. Ravintolat ja hotellit ovat tulvillaan yleisöä. Liikkeissä on tungokseen asti väkeä. Suuren Ritz Carlton hotellin isäntä kertoi minulle, että hänen hotellinsa, joka oli vuosikausia ollut puolittain tyhjänä, oli viimeiseen huoneeseen asti täyttynyt - ensi kertaa jälkeen lamakauden. Kysymykseen, mistä tämä johtui, vastasi hän iloisen näköisenä: "recovery" - nousukausi. Tavatessani New Yorkissa suomalaisen taide- ja kotiteollisuusnäyttelyn avajaisten yhteydessä New Yorkin suurimman tavaratalon Macy'n omistajan Mr. Straussin, sanoi hän yleisön ostavan tänä syksynä huomattavasti enemmän kuin koskaan lamakauden jälkeen ja hän odotti vilkkaita joulumarkkinoita. Itse vaatimaton näyttelymmekin saa osaksi kiittää menestyksestään nousukautta. Niinhyvin New Yorkissa Macy'llä kuin Washingtonissa avatuissa näyttelyissä on nimittäin ostettu huomattavasti enemmän kuin aikaisemmissa eräitten muitten maitten täällä avaamissa vastaanlaisissa näyttelyissä, huolimatta siitä, että suomalaisten tuotteitten hinnat ovat verrattain korkeat tšekäläiseenkin hintatasoon nähden. Äskettäin mainitsi Yhdysvaltain kauppaministeri Roper allekirjoittaneelle olevansa vakuutettu siitä, että Yhdysvallat ovat parhaillaan voimakkaan nousukauden kynnyksellä. Eräässä myöhemmässä lausunnossaan kauppaministeri ennustaa, että tulossa oleva nousukausi on oleva voimakkaampia mitä maan historia tuntee. Hän arvioi Yhdysvaltain kansallistulojen kohoavan kuluvana vuotena noin 60 miljardiin dollariin. Vuonna 1932 olivat maan kansallistulot vain 39 miljardia dollaria. Tukeakseen väitettään esittää Roper seura-

via tilastoja. Teräksen tuotanto, jota pidetään eräänä varimmista nousukauden mittareista, on kohonnut 3 ja 1/4 kertaa suuremmaksi kuin mitä se oli v. 1932, tehtaissa työskentelevien lukumäärä on kohonnut 32 %:lla (erään myöhemmän tilaston mukaan 51 %:lla), palkkatilit 61 %:lla, kivihiilen tuotanto 41 %:lla, sähkövoiman tuotanto 32 %:lla ja rakennustoiminta kokonaista 92 %. Koko teollisuuden tuotannon lasketaan nousseen 57 % edellämämainitusta vuodesta lukien.

Tällä on viime päivinä annettu tietoja suurimpien teollisuuslaitosten tilasta. Niitten mukaan on maan suurin työnantaja, teräs-yhtymä The United States Steel Corporation, jonka tehtaissa työskentelee 216,709 työläistä, päättänyt oma-alotteisesti korottaa työväen palkkoja koska liikkeen nettovoitto viimeksikuluneena vuosineljänneksenä kohosi 13,636,177 dollariin eli samaan määrään kuin v. 1930. Sanomalehti The New York Times mainitsee viimeisessä taloudellisessa katsauksessaan, että kokonaista kuusi johtavaa teollisuuden haaraa on rikkonut aikaisemmat myynti- ja tuotantosaavutuksensa. Useilla tuotannon aloilla on kysyntä tätä nykyä niin suuri, että tarjonnan on jo vaikeata sitä tyydyttää koska varastot ovat tyhjentyneet. Puuvilla-, nahka-, jalkine- ja paperituotteitten tuotanto on ylittänyt kaikki aikaisemmat ennätyksensä. Jo viime vuonna oli autojen kysyntä enentynyt huomattavasti m.m. maanviljelysalueilla maanviljelijäin karttuneitten tulojen seurauksena. Tänä vuonna ovat uudet automallit vasta valmistuneet, mutta on täysi syy olettaa, että autojen kysyntä ylittää aikaisemman vuoden kysynnän. Vielä osottavat huomattavimmat taloudelliset indeksit, että liike-elämässä lähestytään nopeasti nousukautta ja ollaan pian vuoden 1929 tasolla.

Kuten aina, seuraa nousukautta yleinen optimismi. Tavatessani viime vuonna Philadelphiassa Pennsylvanian kuvernöörin Earlen, selit-

ti hän minulle uskovansa, että Yhdysvaltain taloudessa tosin oli odotettavissa nopea tuotannon lisääntyminen, mutta samalla hän ennusti lisääntyvää kurjuutta laajenevan työttömyyden seurauksena. Kuvernöörin käsityksen mukaan tulisivat teollisuudessa sovelletut työtä säästävät menetelmät jatkuvasti vaikuttamaan tähän suuntaan ja muodostuisi työttömyysprobleemi ratkaisemattomaksi tehtäväksi niinhyvin federaalihallitukselle kuin osavaltioillekin. Hän esitti eräillä esimerkeillä kuinka Pennsylvanian teollisuusalueilla työttömyys oli näistä syistä vain lisääntynyt tuotannon enenemisestä huolimatta. Kuvernöörin pessimistinen ajatustapa oli viime vuonna työttömyyskysymykseen nähden varsin yleinen ja on nyttemminkin todettava, ettei työttömyysavustusta nauttivien yhteismäärä ole vielä tällä hetkelläkään tuntuvammin supistunut. Mutta viime aikoina on julkisuudessa alettu käsitellä työttömyysprobleemia aivan toisessa äänensävyssä. Selitetään, että teknilliset parannukset ja työtä säästävien keksintöjen soveltaminen teollisuudessa ei läheskään aina vähennä työtätekevien lukumäärää, vaan on useasti omiaan luomaan uusia työmahdollisuuksia. Tämän väitteen tueksi on m.m. kauppaministeri julkisuudessa esittänyt tilaston, jonka mukaan konttoriapulaisten määrä miljoonaa henkeä kohden oli 4,369 vuotena 1850, jolloin Yhdysvalloissa tuskin oli ainakaan kirjoituskonetta. Nykyisin, jolloin kirjoituskone on yleinen on Yhdysvalloissa 49,805 konttoriapulaista miljoonaa henkeä kohden. Tämä vain osotuksena siitä, että mielialan muuttuessa löydetään helposti siihen sopivia tilastotietoja. On pantava merkille, että vaikka työttömyysavustusta nauttivien henkilöitten lukumäärä tällä hetkellä on yhtä suuri kuin lamakauden alkuaikoina, on tehtaissa

työskentelevien lukumäärä kohonnut, kuten aikaisemmin mainittiin, 51 %:lla oltuaan alimmillaan v. 1933. Työministeriön julkaiseman tilaston mukaan on tehtaissa työskentelevien työläisten lukumäärä nimittäin lisääntynyt kokonaiste 6,000,000 hengellä edellämaitusta vuodesta lukien. Työtä säästävät keksinnöt eivät niinmuodoin ole voineet tätä kehitystä ehkäistä.

Liike-elämän vilkastuminen on lopuksi vaikuttanut myöskin Yhdysvaltain ulkomaan-kauppaan. On huomiota ansaitsevaa, että kauppaministeriön raportissa viime lokakuulta todetaan maan ulkomaankaupan kokonaismäärän kuluva vuoden yhdeksänä kuukautena kasvaneen suuremmaksi kuin minään aikaisempaa ajanjaksona lamakauden jälkeen. Merkittävää on vielä, että tuonti on ollut suurempi kuin vienti, mikä muuten tapahtuu ensi kerran sitten vuoden 1895. Tuontilyijäämä on kokonaista 33,000,000 dollaria. Tuonnin eneneminen on tietenkin antanut demokraattisen hallituksen vastustajille kiittolisen aiheen hyökätä valtiosihteri Hullin sopimuspolitiikan kimppuun. Väitetään tämän politiikan jo nyt työntäneen Amerikan farmarit pois ulkomaisilta markkinoilta ja tuoneen ulkomaiset farmarit Yhdysvaltain markkinoille. Ilmeistä on kuitenkin, etteivät ulkomaiden kanssa tehdyissä kauppasopimuksissa myönnetyt tariffialennukset ole voineet sanottavassa määrässä tässä suhteessa vaikuttaa, ennen kaikkea koska vain muutamat sopimukset ovat olleet toistaiseksi voimassa ja nekin vain lyhemmän ajan. Toiseksi ei sopimuksia ole vielä edes tehty sellaisten Yhdysvaltain kaupassa vaikuttavien tekijöitten kanssa kuin esim. Englanti ja Japani.

Eräässä New York Timesin julkaisemassa taloudellisessa katsauksessa huomautetaan varsinkin huomattavasti, ettei tuonnin lisääntymistä voi pitää luonnottomana ilmiönä, koska Yhdysvallat ovat sodan

jälkeen muuttuneet velkojamaaksi ja tämän seikan tulee ennemmin tai myöhemmin ilmetä niinhyvin maan kauppaa- kuin maksutaseessa. Lisääntyvää tuontia ei senkään tähden pidetä epänormaalisenä, että se on luonnollinen seuraus maan teollisuuden enenevistä tarpeista, joka käyttää huomattavassa määrässä myöskin ulkomailla valmistettuja raaka-aineita. Ulkomaankaupan vilkastumista on siis ensi kädessä pidettävä nousukauden rinnakkaisilmiönä. Uuden tariffipolitiikan vaikutuksista Yhdysvaltain ulkomaankauppaan tulen tiedoittamaan myöhemmässä raportissa.

Todettakoon lopuksi, että Yhdysvaltain taloudessa ilmenevä noususuunta antaa myöskin jatkuvia takeita päävientituotteittemme menestykselliseen sijoittamiseen tämän maan markkinoille, etenkin kun pidetään mielessä, että näitten tuotteitten vapaa pääsy Yhdysvaltoihin on kauppasopimuksessamme sidottu ainakin kolmeksi vuodeksi kuluvan kuun toisesta päivästä lukien.

Bert Järnefelt

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 13.

Ministeri Järnefelt

6/11 1906

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 3071

Washingtoni SSA 9 P:ÄÄ marras-KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

16 127 Pal. 36.
21/11 - 36 - 3
5 C8

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no. 13.

Ohellisena kunnioittaen lähetys Ministeriölle
kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin
no. 13, "Sotavelkakysymys III".

Carl Järnfeldt
Lähettiläs.

Liite
HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13

Washingtonissa 6 p:nä marras-kuuta 1936.

Asia: Sotavelkakysymys III.

16 / 27. 12. 36
27/11 - 36
F Cef

Italian ulkoasiainministeriön entinen kansliapäällikkö Fulvio Suvich saapui äskettäin suurlähettiläänä Washingtoniin. Hänen edeltäjänsä, täällä suurta suosiota nauttinut Augusto Rosso siirrettiin Moskovaan. Kuten tunnettua on Suvich useana vuotena ollut Mussolinin lähimpänä miehenä niissä neuvotteluissa, joita Italia on käynyt Kansainliitossa tai suoraan Euroopan suurvaltain kanssa.

Täällä pidetään merkittävänä sitä seikkaa, että Suvich on taloudellisten kysymysten erikoistuntija. Kerrotaan hänen saaneen Mussolinilta ohjeen ryhtyä uudelleen neuvottelemaan Yhdysvaltain - Italian tariffisopimuksesta. Kuten muistettaneen katkesivat nämä neuvottelut Abessinian selkkauksen aikana. Tämän ohella on Roomasta saapunut tietoja siitä, että Suvichille olisi annettu tehtäväksi neuvotella myöskin Italian Yhdysvalloilta saaman sotavelan maksuehtojen uudesta järjestelystä. Kerrotaan Mussolinin yrittävän tällä tavoin hankkia Yhdysvalloista varoja Abessinian eksploatoimiseen, koska n.s. Johnson laki kieltää lainojen antamisen Yhdysvalloista niille maille, jotka eivät suorita sotavelkojaan. Financial Chronicle niminen aikakauslehti väittää saaneensa tietää, ettei Italian hallitus tulisi missään tapauksessa uudistamaan sotavelkasuorituksia nykyisillä maksuehdoilla, vaan että Roomassa toivotaan Yhdysvaltain

JAKELUOHJE:

tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen- ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

suostuvan helpottamaan ehtojaan "Italian maksukykyä vastaaviksi". Vielä väitetään Italian suostuvan sotavelkojen suorituksiin vain siinä tapauksessa, että se saa täältä suuremman lainan kuin ne maksut, joita sen tulisi suorittaa sotavelkojen korkoina ja kuoletuksena. Lehden mielestä on ilmeistä, ettei tämänsuuntainen ja tällaisiin tarkoitukseen tähtäävä Italian ehdotus tulisi saamaan otollista vastaanottoa Washingtonissa. Kuten eräässä aikaisemmassa tiedoituksessa (raportti no. 3, 13.II.'36 Sotavelkakysymys I) mainitsin, pidetään Italian kanssa sovittuja maksuehtoja siksi helppoina, ettei Italian olisi ollut vaikea sotavelkasitoumuksiaan suorittaa. Ilmeisesti ei siis suurlähettiläs Suvichilla ole helppo tehtävä edessään. Toiselta puolen on kuitenkin huomattava, että Ranskan ja eräitten muitten maitten luovuttua kultakannasta kysymys yleisestä valuuttojen stabilisoinnista on astunut askeleen eteenpäin. Ja koska sotavelkakysymyksen lopullinen ratkaisu on useasti aikaisemmin asetettu valuuttojen stabilisoinnista riippuvaksi, ovat siis mahdollisuudet tämän kysymyksen uudelleen esilleottamiseen nyttemmin lisääntyneet. On myöskin huomattava, että presidentin vaalit antavat sekä Rooseveltille että Morgenthaulle vapaammat kädet käsitellä tätä laajakantoista asiaa. Täten on luultavaa, että sotavelkakysymys tulee uudelleen esille Kongressissa ensi istuntokaudella. Raporteissa no. 3 ja 4 täältä vuodelta olen tiedoittanut kysymyksen tähänastisista vaiheista Kongressissa.

Tänne saavuttuaan Suvich osotti virkaveljilleen italiankielisen kirjeen, jossa hän ilmoitti edustavansa Yhdysvalloissa Italian kuninkasta ja Abessinian keisaria. Tähän kirjeeseen vastasin ranskankielisellä kirjeellä, jossa mainittiin yksinomaan Italian kuninkaan suur-

lähettämistä Yhdysvalloissa. Huomiota ansaitsee, ettei Suvich maininnut edustavansa Abessinian keisaria siinä kirjeessä, jonka hän ojensi Rooseveltille valtakirjansa jättötilaisuudessa. Tunnettua on myöskin, ettei Yhdysvaltain Roomaan läskettäin nimitetyn suurlähettilään, entinen alivaltiosihteeri Phillipsin valtakirjassa ollut mainintaa Abessinian keisarikunnasta.

Tavatessani Suvichin hän kertoi tunteneensa aina suurta mielenkiintoa Suomea kohtaan ja aikoneensa itse käydä Suomessa.

Bernhard Järnfeldt

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 14.

Ministeri Järnefelt

17/11 1936

WASHINGTONI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 3110

Washingtonissa 17 P:nä marras-kuuta 1936

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOAS	
No 17 / 127 Pal. S 1936.	
27/11-36	-2
5	C8

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no. 14.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle
kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin
no. 14, "Hallituksen suunnitelmat dollarin arvon vakiin-
nuttamiseksi".

Eury J. McFell
Lähettiläs.

Liite
HB

WASHINGTONI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14

Washingtonissa 17 p:nä marras-kuuta 1936.

Asia: Hallituksen suunnitelmat
dollarin arvon vakiinnut-
tamiseksi.

KOASIAINTEI		
17	127	Sal. L. 36.
27/11-36	5	L
	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Kuten tunnettua antoi Kongressi aikanaan presidentille valtuuden tarvittaessa alentaa dollarin arvoa aina 50 %:iin dollarin aikaisemmasta kulta-arvosta. Tämän valtuuden nojalla määrättiin dollarin arvo 59.08 %:iin sen entisestä kulta-arvosta. Presidentin Kongressilta saaman valtuuden voimassaoloaika päättyi ensi tammikuun 30 p:nä. Tämän johdosta on kysymys valtuuden pidentämisestä joutunut päiväjärjestykseen. Asiantuntevalla taholla edellytetään, että hallitus tulee heti Kongressin istuntokauden alussa esittämään Kongressille ehdotuksen laiksi presidentin nykyisen valtuuden jatkamisesta ilman määräaikaa. Samalla aikoo hallitus pyytää Kongressilta valtuutta edelleen tarvittaessa käyttää dollarin arvon tukemiseksi 2 miljardin dollarin suuruista n. s. vakiinnuttamisrahastoa. Myöskin tämän rahaston käyttöoikeutta ehdotetaan pidennettäväksi ilman määräaikaa. Syynä siihen, että hallitus aikoo esittää Kongressille molempien yllämainittujen valtuuksiensa jatkamista ilman rajoituksia aikaan nähden, pidetään äskettäin Ranskan ja Englannin kanssa tehtyä valuuttajärjestelyä, jonka mukaan Yhdysvallat ja sanotut maat ovat lupautuneet estämään valuuttojensa jyrkkiä heilahduksia tällaisiin tarkoituksiin myönnettyillä rahastoillaan. Vaikka asianomaiset maat eivät olekaan sitoutuneet millään erikoisel-

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja pääjohtaja

Rydille.

Jakeluohelemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja liikel ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoiksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoiksiin.

la sopimuksella ylläpitämään valuuttojensa keskinäistä suhdetta, oletetaan täällä kuitenkin, että nykyistä järjestelyä tullaan jatkamaan edelleen ja tähän nähden pidetään tarpeellisena, että presidentin valtuutta käyttää vakiinnuttamisrahastoa ei rajoiteta aikaan nähden.

Ylläolevan perusteella voi päätellä, että hallitus siis aikoo edelleen jatkaa nykyistä rahapolitiikkaansa. Viime aikoina ei ole myöskään ilmennyt sellaista, joka antaisi aihetta olettamiseen, että hallitus suunnittelisi dollarin arvon alentamista sen suhteessa aikaisempaan kulta-arvoon. Tämän ohella antaa edellä mainittu kansainvälinen valuuttajärjestely lisättyjä takeita siitä, ettei myöskään dollarin kansainvälisessä arvossa ole odotettavissa ainakaan jyrkempiä muutoksia, vaan että sen suhde puntaan pysyy entisellään. On vielä syytä pitää mielessä, että Kongressi uudessa kokoonpanossaan tulee nähtävästi entistä suuremmassa määrässä antamaan tukea hallituksen nykyiselle finanssipolitiikalle. Kongressin n.s. inflatioryhmän epäonnistuminen yrityksissä alentaa dollarin arvoa lainsäädännöllisin keinoin viime istuntokauden aikana, lienee vielä tuoreessa muistissa.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että presidentti Roosevelt antoi tuonnottain hallituksen asianomaisille virallisille elimille määräyksen tutkia mahdollisuuksia suojella lainsäädännöllä kotimaisia markkinoita ja valuutan kurssia siltä varalta, että ulkomaalaiset arvopaperien omistajat äkkiä siirtäisivät Yhdysvaltoihin sijoittamansa varat pois Yhdysvalloista. Tällaisen mahdollisen menettelyn edellytetään nim. aikaansaavan odottamattomia muutoksia dollarin arvossa ja haitallista keinottelua Yhdysvaltain arvopapereilla.

Viime aikoina ovat ulkomaalaiset nimittäin sijoittaneet tšekkiläisiin arvopapereihin osapuulleen 7 miljardia dollaria, pääasiassa eräissä maissa vallitsevan epävarman taloudellisen ja finanssiaseman tähden. Presidentin toimenpidettä on eräillä tahoilla arvosteltu sikäli, että sen on sanottu aiheuttavan turhaa levottomuutta niissä ulkomaalaisissa rahamiespiireissä, jotka ovat ostaneet tšekkiläisiä arvopapereita. Huomautetaan, ettei kansainvälinen finanssiasema anna aihetta epäluuloon, että ulkomaalaiset arvopapereiden omistajat odottamatta tulisivat siirtämään sijoituksensa pois tšekkiläisiltä markkinoilta. Hallituksen ylläviitattua toimenpidettä on myöskin pidettävä merkinä siitä, että hallitus ei nykyisin suunnittele muutoksia dollarin arvoon nähden.

Vasta Kongressin kokoonnuttua ensi vuoden alussa saadaan nähdä, mihin lopullisiin toimenpiteisiin hallitus tulee ryhtymään jatkaakseen nykyistä finanssipolitiikkaansa.

Euro J. J. J. J.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 15.

Ministeri Järnefelt

25/11 1936

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 3195

18 / 127 Sol. 36.

Washingtoni SSA 25 P.NÄ Marras- KUUTA 19 36

14/12.36

VIITTAUS: _____ N

P.NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

5 C8

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkosasiainministeriö LLE

ABIA: Washingtonia lähetyksen raportti no. 15.

Ohellisena kunnioittaen läheten Ministeriölle
kuutena kappaleena Washingtonin lähetyksen raportin
no. 15, "Presidentti Rooseveltin ulkopoliittisista
suunnitelmista".

Roo Jarnefelt
Lähettäjä.

Liite
HE

WASHINGTONI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15

Washingtonissa 25 p:nä marras-kuuta 1936

18 / 127 Pal.	86
14/12-36	
5 C8	

Asia: Presidentti Rooseveltin ulko-
poliittisista suunnitelmista.

Tärkeisissä poliittisissä piireissä kiinnitetään huomiota niihin toiveisiin, joita Rooseveltin valitseminen uudelleen Yhdysvaltain presidentiksi on monella taholla ulkomailla herättänyt. Tämä on nimittäin saapunut tietoja siitä, että niin hyvin Euroopan kuin Etelä Amerikan johtavissa maissa odotetaan presidentti Rooseveltin läheisessä tulevaisuudessa ryhtyvän toteuttamaan suurisuuntaista rauhanohjelmää, tehtävää, jota hän ei voinut suorittaa ennen kuin kävi selville, että hän tulee palaamaan Valkoiseen Taloon ensinelivuotiskaudeksi. Katsotaan ulkomaisten johtavien valtiomiesten laskevan, että presidentti, jolla vaalien jälkeen tulee olemaan entistä suurempi kannatus Kongressissa, nyttemmin voi paljon suuremmilla edellytyksillä toteuttaa ulkopoliittista ohjelmaansa, jonka ensimmäisenä päämääränä on rauhantilan ja turvallisuuden tunteen palauttaminen kansainväliseen elämään. Vielä oletetaan ulkomailla, oltavan selvillä siitä, että Roosevelt ja valtiosihteeri Hull molemmat hyvin käsittävät rauhallisiin oloihin palautumisen niin hyvin taloudellisella kuin poliittisellä alalla mahdolltomaksi, ellei niitä lukuisia problemeja ratkaista, jotka nykyisin jakavat Euroopan maat kahteen erilliseen leiriin. Washingtonissa arvellaan niinmuodoin Euroopan valtiomiesten odottavan, että taloudellisesti ja rahallises-

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja pääjohtaja

Rydille

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaasuutuksen tiedotuksella.

Ei ulkomaasuutuksen, mutta ulkomaalainministeriön tiedotuksella.

ti voimakkaat Yhdysvallat tulevat tekemään aloitteen Euroopan kokoomiseksi uuteen yhteiseen rauhan turvaamista tarkoittavaan neuvotteluun.

Myöskin täällä eräillä tahoilla väitetään Rooseveltin suhtautuvan myötätunnolla yllämainittuihin suunnitelmiin. Niinpä pidetään eräissä piireissä hänen nykyistä matkaansa Etelä Amerikkaan Buenos Airesin rauhankonferenssiin vain ensi askeleena suurisuuntaisen rauhahohjelman toteuttamisessa, tekona, jolla presidentti on halunnut saada äänensä kuuluville kansainvälisellä areenalla. On myös useasti aikaisemmin huomautettu siitä, että Roosevelt ei tähän mennessä ole onnistunut ulkopoliittisissa aloitteissaan. Olisiko hän siis nyt, voitettuaan ratkaisevasti sisäpoliittisesti halukkaampi yrittämään onneaan myös ulkopoliitiikan alalla? Vaikka presidentin suunnitelmien ei vielä sanota saaneen kiinteämpää muotoa, edellytetään kuitenkin, että Valkoisessa Talossa on parhaillaan tekeillä ohjelma, jonka mukaan Yhdysvaltain välittäjätehtävää ei ulotettaisi ainoastaan Etelä Amerikan, vaan myöskin Euroopan kiistakysymyksiin. Sanotaan, että Yhdysvallat tässä mielessä pyrkivät entistä lähempään yhteistoimintaan Englannin kanssa. Niinmuodoin väitetään, että suunnitelma uuden varustusten vähentämiskonferenssin aikaansaamiseksi, johon läheisesti liittyisi kysymys taloudellisen rauhan turvaamisesta, kuuluisi myöskin presidentti Rooseveltin ulkopoliittiseen ohjelmaan. Tällaisen konferenssin edellytyksenä on, että Buenos Airesissa alkava yleisamerikkalainen rauhankonferenssi tuottaa toivottuja tuloksia ja että Washingtonissa v. 1920 tehtyyn laivastosopimukseen liittyvän linnoittamattomuusklausuulin ylläpitämistä koskeva neuvottelu saadaan sitä ennen pidetyksi. Tässä neuvottelussa tultaisiin myös ratkaise-

maan kysymys Filippiinien julistamisesta puolueettomaksi alueeksi.

Eräänä tärkeänä edellytyksenä Yhdysvaltain osanotolle yleiseen rauhankonferenssiin pidetään sotavelkakysymyksen ratkaisua tavalla tai toisella. Niin kauan kuin Euroopan maat eivät ole ilmaisseet halua selvittää tätä asiaa on vaikeata saada tšekäläinen yleinen mielipide suosimaan minkäänlaisia Yhdysvaltain aloitteita yhteistoinnin aikaansaamiseksi Euroopan maitten kanssa puheenalaisella alalla. Mainittakoon tässä yhteydessä, että sotavelkojen järjestelystä on täällä jälleen keskusteltu niitten neuvottelujen yhteydessä, joita Yhdysvallat ja Englanti parhaillaan käyvät tariffisopimuksen aikaansaamiseksi. Olen äskettäin Ministeriölle tiedoittanut vastaavalaaisista neuvotteluista Yhdysvaltain ja Italian välillä, joissa myöskin kysymys sotavelkojen järjestelystä on etualalla. Eräitten tietojen mukaan olisi tämä asia Italian ja Yhdysvaltain neuvotteluissa lopullisesti selviämässä. Sensijaan vakuutettiin minulle valtiodepartementissa, ettei sotaveloista ole lainkaan puhuttu niissä neuvotteluissa, joita Yhdysvaltain ja eräitten Euroopan maitten kesken äskettäin käytiin valuuttojen stabilisoimiseksi.

Edellämainittujen suunnitelmien toteutuminen merkitsisi tietenkin Yhdysvaltain luopumista viime vuosina noudattamastaan politiikasta, jonka tunnusmerkkinä on ollut passiivinen suhtautuminen kansainvälisiin riitakysymyksiin yleensä ja erikoisesti Euroopan sisäisiin asioihin. Toiselta puolen on kuitenkin todettava, että tämä passiivisuus Yhdysvaltain ulkopoliittisessa asenteessa ei ole ulottunut taloudelliselle alalle, vaan on valtiosihteeri Hull aktiivisemmin kuin kukaan muu aikamme johtava poliitikko ryhtynyt taloudellista rauhaa rakentamaan. Käydessäni viimeksi valtiosihteerin luona tehosti hän

edelleen aikaisemmin esittämänsä teesiä, että hänen kauppapoliittinen ohjelmansa ensi kädessä tarkoittaa yleisen rauhantilan ja turvallisuuden palauttamista kansainväliseen elämään. Voi siis näinollen pitää mahdollisena, että niinhyvin presidentti Roosevelt kuin valtiosihteeri Hull pitävät nykyistä ajankohtaa sopivana Yhdysvaltain aktiiviselle esiintymiselle kansainvälisten riitakysymysten selvittäjänä.

Kongressin kokouessa ensi vuoden alussa antaa presidentti sille tavannukaisen selityksen hallituksen ulkopoliittisesta ohjelmasta. Silloin saadaan nähdä, aikooko presidentti todella ryhtyä edellämainittuihin laajakantoisiin aloitteisiin rauhanpolitiikkansa toteuttamiseksi.

Woodrow Wilson

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 16.

Ministeri Järnefelt

7/12 1936.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 3279

Washingtoni SSA 3 P.NÄ joulukuuta 1936

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P.TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no. 16.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 16, "Yhdysvaltain diplomaattikunnasta".

Carl Järnfeldt
Lähettiläs.

Liite
EJ:HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 16

Washingtonissa 3 p:nä joulukuuta 1936

19/127 Sal. 36.

17/12-36

Asia: Yhdysvaltain diplomaattikunnasta.

5 Cg

Valtiodepartementti julkaisi t.k. 2 p:nä presidentti Rooseveltin hyväksymän asetuksen, jolla kielletään ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevia henkilöitä solmimasta avioliittoja ulkomaalaisten kanssa. Tästä lähtien on jokaisen ulkomaisessa edustuksessa palvelevan virkamiehen, joka menee naimisiin ulkomaalaisen kanssa, saatava tähän erikoislupa valtiosihteeriltä. Ellei tällaista lupaa hankita, erotetaan virkamies viipymättä. Henkilöä, jolla on ulkomaalainen vaimo, ei tästä lähtien oteta ulkoasiainhallinnon palvelukseen.

Tilasto osoittaa, että Yhdysvaltain 684 diplomaattisesta virkamiehestä 18% on naimisissa vierasmaalaisten kanssa. Kansliahenkilökuntaan kuuluvasta 724 virkamiehestä on 27 %:lla ulkomaalainen puoliso. Asetus ei ole taannehtiva eikä koske kansliahenkilökuntaa.

Ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevan virkamiehen, joka haluaa solmia avioliiton vierasmaalaisen kanssa, on asetuksen mukaan avioliittolupa-anomukseensa liitettävä erohakemus virasta, jolloin valtios sihteeri hyväksyy jommankumman näistä anomuksista.

Kuten tunnettua meni Yhdysvaltain Köpenhaminassa oleva lähettiläs, rouva Ruth Bryan Owen, häkettäin naimisiin tanskalaisen upseerin kanssa. Asia päättyi Mrs. Bryan Owen'in eroon lähettiläspaikalta.

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja Moskovan

lähetyksille.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja liikeläministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksiin.

Ei ulkomaanedustukseen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksiin.

Yllämainittu asetus asetetaan m.m. tämän tapauksen yhteyteen. Kerrotaan myöskin, että Yhdysvaltain Pariisiin nimitetty suurlähettiläs Bullitt totesi hämmästyksekseen pitäessään päivälliset suurlähetystön virkamiehille perheineen, että tilaisuus muistutti enemmän Kansainliiton kokousta kuin lähetystön henkilökunnalle annettua kutsua. Ambassadööri Bullitt teki asiasta raportin presidentti Rooseveltille.

Yleinen mielipide suhtautuu myönteisesti asetukseen. Huomautetaan kuitenkin, että jos ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevilta nuorilta virkamiehiltä vaaditaan niin paljon, että he eivät edes saa solmia avioliittoa kenen kanssa haluavat, heidän tulee myös saada vastaavat takeet ylenemisestä virkaauralla vaikkapa suurlähettilään asemaan saakka. Näin ei kuitenkaan ole tähän mennessä tapahtunut, vaan annetaan suurlähettilään paikat tavallisesti henkilöille, jotka ovat erikoisemmin ansioituneet vallassa-olevan puolueen palveluksessa. Niinpä nimitettiin presidentti Rooseveltin henkilökohtainen ystävä ja tunnettu demokraatti Joseph E. Davis Eskettäin Yhdysvaltain suurlähettilääksi Moskovaan, Mr. Bullittin jälkeen. Davisin nimitys herätti eräillä tahoilla arvostelua sen johdosta, ettei siinä otettu huomioon karriäärinäkökohtia. Julkisudessa huomautettiin, ettei Yhdysvaltain nähtävästi koskaan onnistu kehittää teknillisesti pätevää diplomaattikuntaa, koska tärkeimmät lähettiläspaikat miltei säännöllisesti täytetään puoluenäkökohtia silmälläpitäen. Erikoisesti mainitsivat tukäläiset lehdet siitä, että Moskovan lähettiläältä tulisi vaatia "diplomaattista koulutusta", koska hänen tehtäviensä hoitaminen on nykyisin poikkeuksellisen arkaluontoinen Euroopan ja Kaukaisen Idän kärjistyneitten kysymysten kannalta katsoen.

Suurlähettiläs Davis on lainoppinut ja liikemies. Versailles'in rauhanneuvottelujen aikana hän toimi presidentti Wilsonin neuvonantajana taloudellisissa kysymyksissä. Myöhemmin hän on ottanut osaa useitten kansainvälisten välitysoikeudellisten kysymysten käsittelyyn. Viimeisissä presidentinvaaleissa Davis toimi demokraattisen puolueen vaalikomitean varapuheenjohtajana. Hän on Yhdysvaltain rikkaimpia miehiä ja sitäpaitsi naimisissa Mrs. Huttonin kanssa, joka myöskin on monimiljonääri. Davis avusti viime vaalitaistelun aikana demokraattien vaalitoimintaa suurilla lahjoituksilla. Kaikki lehdet ovat selostaneet näitä seikkoja Davisin nimityksen yhteydessä

Eero Järvelin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Järnefelt

25/1 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

KIRJELMÄ nro 178

1/125 Sal. 37

Washingtoni Ssa 26 P:nÄ tammi - KUUTA 19 37.

1/2 - 37	5	1
5	C8	

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no. 1.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 1, "Buenos Airesin rauhankonferenssin epäonnistuminen".

Kari Järvelin
Lähtettiläs.

Liite
HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1

Washingtonissa 25 p:nä tammi - kuuta 19 37

Asia: Buenos Airesin rauhankonferenssin
epäonnistuminen.

1/2 - 37	32	37.
5	CG	

Viime vuoden toukokuun 20 päivänä päivätyssä raportissani no. 6 tiedoitin Ulkoasiainministeriölle Yhdysvaltain viimeaikaisesta politiikasta Etelä-Amerikan maissa ja äskettäin Buenos Airesissa päättyneen yleisamerikkalaisen rauhankonferenssin valmisteluista. Edellyttäen, että Argentinan lähettiläämme on raportoinut tästä konferenssista, rajoitun seuraavassa selostamaan, mitä sen tuloksista täällä arvellaan.

Kuten tunnettua matkustivat sekä presidentti Roosevelt että valtiosihteeri Hull Buenos Airesiin antaakseen kongressille mahdollisimman arvovaltaisen leiman. Heidän tarkoituksensa oli saada aikaan Amerikan valtojen keskeinen sopimus puolueettomuuden turvaamiseksi sodan varalta. Tässä mielessä Yhdysvallat ehdottivat kongressiin osaaottaville maille sopimusta, jossa luotonanto ja aseiden sekä sotatarpeiden vienti sotaikäyviin maihin kielletään samojen perusteiden mukaan, joihin Yhdysvalloissa nykyisin voimassaoleva puolueettomuuslaki nojautuu. Yhdysvaltojen taholta edellytettiin, että Etelä-Amerikan valtioiden olisi ollut helppoa yhtyä tällaiseen sopimukseen, koska niistä ei kukaan ole luotonantaja eikä aseitten valmistaja. Sopimus olisi täten siis koskenut pääasiassa vain Yhdysvaltoja.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Amerikan muut vallat eivät kuitenkaan suostuneet Hullin tekemään ehdotukseen. Tämä tapahtui täällä vallitsevan käsityksen mukaan seuraavasta syystä: Pidetään ilmeisenä, että Europan vallat eivät suosineet ehdotettua sopimusta, koska ne sodan vaaran johdosta halusivat pitää Etelä-Amerikan markkinat vapaina. Tämä koski pääasiallisesti Saksaa ja Italiaa, joilta puuttuu sotaan tarvittavia raaka-aineita, mutta myöskin Englantia ja Ranskaa, jotka tarvitsevat Etelä-Amerikan markkinoita. Kerrotaan, että Europan diplomatia, samalla kun se julkisesti selitti suosivansa kongressin tarkoitusperiä, toimi salaisesti Etelä-Amerikan pääkaupungissa Yhdysvaltain ehdotusta vastaan. Mainitaan vielä, että Argentinan ulkoasiainministeri Saavedra Lamas, joka järjesti Rooseveltille loistavan vastaanoton, oli ensimmäinen tekemään lopun Yhdysvaltain ehdotuksesta heti kun se tuli kongressissa esille. Lamas ei millään muodoin tahtonut toimia Europan valtojen etuja vastaan, koska hänet piti valittaman Kansainliiton yleiskokouksen presidentiksi ja koska häntä sitäpaitsi oli hyvitetty Nobelin rauhanpalkinnolla. Perimmäisenä syynä etenkin Argentinan haluttomuuteen yhtyä Yhdysvaltain tekemään ehdotukseen pidetään kuitenkin Argentinan ja Europan maitten välillä vallitsevia läheisiä taloudellisia suhteita. Argentina, kuten useat muutkin Etelä-Amerikan maat, on ja tulee edelleenkin olemaan Yhdysvaltain kilpailija Europan markkinoilla usean tärkeän vientituotteen alalla. Tätä tosiasiaa eivät Yhdysvaltain valtiomiehet olleet kongressiin lähtiessään ottaneet riittävässä määrässä huomioon.

Siten muodostui kongressista täydellinen pettymys Yhdysvalloille. Tätä ei auta se, että ulkoasiaindepartementin taholla koetetaan selityksillä parantaa asiaa, m.m. toteamalla Amerikan ehdo-

tuksen tulleen hyväksytyksi erinäisin pienin muutoksin. Nämä muutokset sisältävät sen, että kysymys puolueettomuuden ylläpitämisestä sodan sattuessa jätetään kunkin yksityisen sopimusvaltion harkinnan varaan ja ratkaistavaksi sen oman lainsäädännön puitteissa. Kongressissa tehdyssä sopimuksessa päätettiin, että Amerikan vallat tulisivat neuvottelemaan seuraavissa tapauksissa: 1) Amerikan maitten keskeisen sodan tai, 2) kansainvälisen selkkauksen tahikka, 3) Amerikan tasavaltoja kohtaavan uhan sattuessa.

Pidetään ilmeisenä, ettei tällainen sopimus merkitse paljoakaan. Neuvotteluja edellytetään myöskin Kellogg-paktissa ja yhdeksän vallan sopimuksessa, joitten voimassa-olo ei ole estänyt Mussolinia valtaamasta Etiopiaa ja Japania ottamasta Manchuriaa.

Buenos Airesin kongressia pidetään näinmuodoin Rooseveltin ulkopoliittisena tappiona. Presidentti oli suunnitellut Amerikan keskeistä sopimusta, jolla ne maat, jotka uhkaavat maailman rauhaa, olisivat sodan sattuessa estetyt saamasta Amerikasta raaka-aineita. Erikoisesti tarkoitti Roosevelt Saksaa, Italiaa ja Japania, joilla tunnetusti ei ole riittävästi näitä omasta valtapiiristään. Hänen käsityksensä mukaan olisi tällainen sopimus ollut huomattavana esteenä sodan käynnille.

Rooseveltin tarkoitus oli kutsua kokoon johtavien maitten konferenssi käsittelemään kysymystä aseitten rajoittamisesta ja harkitsemaan mahdollisuuksia vastaisten hyökkäyssotien ehkäisemiseksi. Tämän ohella olisi konferenssissa neuvoteltu tariffien alentamisesta ja raaka-aineitten tasaisemmasta jaosta eri maitten kesken. Suunniteltua neuvottelua varten olisi Amerikan maitten keskeinen puolueettomuussopimus ollut hyvänä valttina, koska näillä

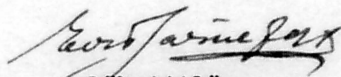
mailla, kuten sanottua, on huomattavat määrät sotaan tarvittavia raaka-aineita, vaikka niillä ei ole, Yhdysvaltoja lukuunottamatta, luotonannon mahdollisuuksia eikä ulkomaille myötäväksi aseita ja ammuksia. Täällä syytetään Etelä-Amerikan valtoja siitä, että ne hylkäsivät Yhdysvaltojen ehdotuksen pelosta, että myöskin vehnä, puuvilla, kupari ja eräät muut sotaan tarvittavat raaka-aineet joutuisivat ehdotetun puolueettomuussopimuksen mukaisesti vientikiellon alaisten tuotteitten luetteloon. Valtiosihteeri Hullin tekemän ehdotuksen hylkääminen ei niinmuodoin johtunut ainoastaan siitä, että Saavedra Lamas ei tahtonut syrjäyttää Kansainliittoa, vaan myöskin sentähden, että Etelä-Amerikan valtiot edellyttävät voivansa hyötyä tulevasta kansainvälisestä selkkauksesta.

Sanotaan presidentti Rooseveltin olevan varsin pahoillaan konferenssin epäonnistumisesta. Hänen suunnittelemansa maailman konferenssi sodanvaaran ehkäisemiseksi on täten saanut pahan iskun. Yhdysvaltain kongressin v. 1936 hyväksymä puolueettomuuslaki lakkaa olemasta voimassa ensi toukokuun alussa. Oletetaan, että tätä lakia ei tulla suurestikaan muuttamaan, koska Etelä-Amerikan maat eivät ole luopuneet vapaudestaan päättää itse sotatarpeiden myynnistä. Näinollen tulee Kongressille olemaan vaikeata antaa presidentille päätösvaltaa sopivaksi katsomallaan hetkellä kieltää sotatarpeitten maasta vienti. Ei ole myöskään luultavaa, että Kongressi tulee asettamaan kiellon alaisten tuotteitten listalle sellaisia raaka-aineita kuin öljy, kupari, puuvilla ja vehnä, jotka tosiasiallisesti ovat tärkeimpiä sotatarvikkeita kuin aseet ja amukset.

Olen edelläolevassa selostanut täällä julkisuudessakin esitettyjä mielipiteitä Buenos Airesin rauhankonferenssin tuloksesta

Yhdysvaltain kannalta katsottuna. Tiedustellessani "New York Times" lehden Buenos Airesista palaavalta kirjeenvaihtajalta, oliko konferenssi mielenkiintoinen ja menestyksellinen, vastasi hän kuvaavasti: "Not very exciting, not very successful". Huomattavaa on myös, ettei valtiosihteeri Hull palattuaan äskettäin Washingtoniin antanut lehdistölle mitään haastattelua, kuten on tapana valtiosihteerin palatessa diplomaattisista neuvotteluista.

Eräänä konferenssin saavutuksena mainitaan, että Yhdysvallat ja kaksikymmentä Amerikan tasavaltaa allekirjoittivat siinä n.s. Buenos Airesin protokollan, jossa nämä maat lupautuvat olemaan sekautumatta toistensa sisäisiin asioihin. Tällä teolla ovat siis Yhdysvallat muodollisestikin sitoutuneet Etelä- ja Keski-Amerikan maissa viime vuosina noudattamaansa puuttumattomuuspolitiikkaan, jonka soveltamisesta tiedoitin edellämainitussa raportissa, ulkomaanedustuksen tiedoituksia no. 224, 15 p:ltä kesäkuuta, 1936.

Lähettiläs.